Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulu Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.

Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulu Inului Nr. 30.

Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Hausenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg*: în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 6)

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulu Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 28.—Anulŭ LVI. Brașovŭ, Duminecă, 7 (19) Februarie 1893.

Dumneḑeu și dreptulŭ meu.

Brașovŭ 6 Februarie v.

Bunĕtatea Românului, blândeța și iubirea lui de pace, suntŭ nisce însușirĭ frumóse, cu carĭ puține alte popóre potŭ sĕ se laude în mĕsura, în care ne putemŭ lăuda noi.

Din nenorocire însĕ, cu aceste însușiri frumóse ale firei nóstre, este împreunatŭ și unŭ pĕcatŭ, — unŭ pĕcatŭ, care ne-a dusŭ la multe rele și ne duce încă și astăḑĭ. Suntemŭ prea lăsătorĭ, prea îngăduitorĭ. Prea adese-orĭ ne-amŭ lăsatŭ sĕ-șĭ bată strĕinii jocŭ de bunĕtatea nóstră și n'amŭ ținutŭ sémă de lăcomia lorŭ, carĭ cu câtŭ le facemŭ mai multe îngăduirĭ, cu câtŭ ne ferimŭ mai multŭ de a intra în certe cu ei, cu atâtŭ devinŭ mai nesațioșĭ și cu atâtŭ se simtŭ mai încuragiațĭ întru a ne încălca drepturile și a-șĭ bate jocŭ de noi.

Lăsându astăḑĭ una, mâne alta, ei s'au făcutŭ totŭ mai obraznicĭ și amŭ ajunsŭ așa departe, încâtŭ acuma ne cerŭ sĕ le dămŭ limba, sĕ le dămŭ și sufletulŭ.

Mintea ți-se opresce în locŭ și rĕmâi încremenitŭ adese-orĭ de îndrăsnéla și obrăznicia, cu care nisce amărîțĭ slujbașĭ ungurescĭ de pe la sate vinŭ sĕ-țĭ huiduiéscă limba, sĕ-țĭ încalce șcóla și sĕ-țĭ batjocuréscă cele mai sânte drepturĭ ale tale.

Chiar acum avurămŭ de-a înregistra de felulŭ acesta unŭ casŭ dintre cele mai revoltătóre. Învĕțătorulŭ *românŭ* dela șcóla confesională *română* din comuna Vetișŭ, în protopopiatulŭ Sătmarului, a fostŭ trasŭ ḑilele acestea la rĕspundere din partea inspectorului ungurescŭ de șcóle sub cuvêntŭ, că „valahiséză șcóla de-acolo", ba încă l'a dojenitŭ, i-a ḑisŭ că fiă-care învĕțătorŭ e datorŭ sĕ fiă unŭ zelosŭ propagatorŭ alŭ limbei ungurescĭ și i-a datŭ chiar poruncă strașnică, că mai multŭ sĕ nu audă vorbă românéscă în șcóla din Vetișŭ, ér tabelele românescĭ sĕ le depărteze de acolo.

Astfelŭ de lucrurĭ nu se mai potŭ întêmpla dór' în tótă lumea. Unŭ învĕțătorŭ românŭ, dela o șcólă românéscă, ridicată și susținută din sudórea poporului nostru, sĕ fiă trasŭ la rĕspundere pentru-că învĕță românesce pe copiiĭ românĭ! Acesta este unŭ pasŭ așa de cutezatŭ și atâtŭ de monstruosŭ, încâtŭ numai într'o țéră ca a nóstră se póte întêmpla; numai într'o țéră, în care nu se mai ține sémă nicĭ de legĭ, nicĭ de dreptate și nicĭ de celŭ mai micŭ simțŭ de omenie. Décă asemenea lucrurĭ s'ar întêmpla într'o țéră în adevĕrŭ liberală. într'o țéră cârmuită cu iubire și dreptate față de toțĭ cetățenii, ér nu numai față de o anumită rassă, cum se întêmplă la noi, numai decât ar fi mersŭ vestea în lume despre o asemenea volniciă ne mai pomenită. La noi însĕ batjocurirea drepturilorŭ nóstre e la ordinea ḑilei și nicĭ că ne mai parŭ lucrurĭ de mirare volniciile contrarilorŭ, carĭ în nesațulŭ lorŭ dea ne strîmtora. nu mai cunoscŭ marginĭ.

Și de unde provine óre acéstă îndrăsnélă a lorŭ? de unde provine obrăsnicia acésta a dușmanilorŭ limbei nóstre, carĭ pe întrecute caută a se produce și a-șĭ face „merite" înaintea mai marilorŭ lorŭ șovinlștĭ prin jignirea și batjocurirea drepturilorŭ și bunurilorŭ nostre naționale?

De sigurŭ pricina rĕului zace, în cea mai mare parte, în firea îngăduitóre a Românului, care în nemărginita lui iubire de pace s'a trasŭ totŭ îndĕrĕtŭ și a lăsatŭ pe contrarĭ sĕ înainteze pe calea cutezanței și obrăzniciei.

Acesta este pĕcatulŭ nostru, de care nicĭ astăḑĭ, după atâtea pățanii și esperiențe triste, nu ne mai putemŭ desbĕra. Câte nedreptățĭ nu ni-se facŭ nouĕ pe fie care ḑi, acum din partea notarului, acum din partea primarului, acum din partea altorŭ slujbașĭ ungurescĭ, pe carĭ nicĭ nu le băgămŭ în sémă, ba încă ne facemŭ a nu le vedé, numai și numai de dragulŭ păcei, ca sĕ nu ne mai turburămŭ liniștea și sĕ nu ne mai ațîțămŭ paie în capŭ. Așa se hrănesce nesațulŭ și cutezanța contrarilorŭ și așa îșĭ întindŭ ei din ḑi în ḑi mai multŭ stăpânirea asupra nóstră.

Trebue sĕ le vedemŭ acestea și sĕ tragemŭ și noi odată învĕțăturĭ din pățaniile trecutului. Sĕ nu ne mai ferimŭ atâta de-a ne „ațîța paie'n capŭ", când e vorba de apĕrarea drepturilorŭ nóstre. Dreptulŭ îĭ este datŭ omului ca sĕ'lŭ apere și păzéscă cu hotărîre și nu esteertatŭ a se lăpĕda de elŭ. A suferi în tăcere încălcarea unui dreptŭ alŭ tĕu, însémnă a nu fi consciu de demnitatea ta, însémnă chiar a te sinucide.

Sĕ fimŭ decĭ trezĭ și dela începutulŭ începutului sĕ rĕsfrângemŭ cu bărbăția pe dușmanŭ; sĕ nu-i lăsămŭ deschisă nicĭ o portiță, prin care elŭ sĕ pótă intra în fortăréța puținelorŭ nóstre drepturĭ de limbă orĭ cetățenescĭ, ce ni-au mai rĕmasŭ, căcĭ intrândŭ odată în acéstă fortăréță, elŭ te dă afară și se face stăpânŭ pe situațiune.

„Dumneḑeu și dreptulŭ meu!" Acésta este devisa orĭ cărui poporŭ și orĭ cărui omŭ, care ține la dreptulŭ și demnitatea sa. Acésta trebue sĕ fiă și devisa poporului nostru românescŭ, pe câtŭ timpŭ elŭ tinde la viitórea mărire a neamului sĕu.

„Neliniștea Maghiarilorŭ".

Sub titlulŭ acesta publică organulŭ Cehilorŭ tinerĭ „Narodni Listy" dela 15 Februarie unŭ articulŭ, în care aducêndu-le aminte de serviciile, ce le-au adusŭ Cehii independenței lorŭ, admoniéză pe Maghiarĭ, ca sĕ nu mai persecute pe naționile nemaghiare și sĕ nu fiă dușmănoșĭ față cu nisuințele de dreptŭ ale Cehilorŭ.

Unulŭ din factorii neliniștei Maghiarilorŭ — scrie „Narodni Listy" — este récéla cercurilorŭ competente din Viena. Ministeriulŭ Tisza și Szapary a căḑutŭ în urma acestei récelĭ și cabinetulŭ Weckerle se află pe povĕrnișŭ. Schimbările în ministeriulŭ ungurescŭ se vorŭ repeți până când maioritatea guvernamentală va puté sĕ se susțină la putere. Nisuințele mergŭ într'acolo ca majoritatea de față sĕ se discompună și sĕ se creeze o maioritate nouă, care sĕ încline séu graviteze mai multŭ spre Viena. Și cestiunile bisericescĭ contribue la discompunere. Este dér naturalŭ, că asemenĭ curente facŭ numai sĕ se întăréscă ideile de apĕrare ale naționilorŭ nemaghiare. Mai alesŭ ideia unei viitóre conlucrărĭ și cooperărĭ comune a acestorŭ națiunĭ le este Maghiarilorŭ unŭ ghimpe în ochĭ.

„Nemzet" scrie între altele într'unulŭ din numerii sĕi din urmă: „Conducĕtorii naționalitățilorŭ nemaghiare cochetéză cu Viena și speră, că ar puté întêmpina acolo unŭ felŭ de disposițiune contra Magyaroszág-ului. Décă naționalitățile vorŭ agita în acestŭ înțelesŭ, Maghiarii ar avé datoria de a face o astfelŭ de ordine ca agitațiunile dușmane statului sĕ fiă înăbușite și sĕ fiă predate tribunalului penalŭ".

O asemenea purtare ca aceea a lui „Nemzet" — ḑice fóia Ce-

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Dreptatea și strîmbătatea.

Ḑice că au fostŭ odată doi frațĭ, unulŭ putredŭ de bogatŭ și altulŭ lipitŭ pĕmêntului de sĕracŭ, ce era. Dér, cum de obște în lume, celŭ bogatŭ trăia cam cu câniă, cum se ḑice, cam cu nedreptatea, pe când celŭ sĕracŭ trăia cinstitŭ dintr'o ḑi într'alta, agonisindu-șĭ cele de lipsă cu sudorĭ crunte, și totŭ nu i-se ajungeau douĕ cu douĕ.

Cu chiu, cu vai, se apucă însĕ și sĕraculŭ la douĕ vițele și din vițele la văcuțe. Acum i-se părea, că tótă lumea e a lui; pe când frate-s'o, bogatulŭ, care avea șireagŭ de boi și de vacĭ, numai nu plesnia de năcasŭ, vĕḑêndŭ că și sĕraculŭ s'a apucatŭ la douĕ ciológe de vacĭ. Decĭ îșĭ puse în gândŭ, că orĭ cu ce prețŭ sĕ-i ia văcuțele. Și i-lea și luatŭ, că uite cum a fostŭ rêndulŭ. Sĕraculŭ căra cu vacile lui bucatele sătenilorŭ la móră și după ce le măcina, le aducea éră pe la ómeni acasă, carĭ apoi îi dau și lui bucate și făină de-șĭ putea ține copii cei mulțĭ. Odată ḑice bogatulŭ cătră sĕracŭ, într'o primăvéră, când erau drumurile rele și desfundate:

Mĕ, frate, mie 'mi-e milă de tine și de văcuțele tale, cum se trudescŭ de greu prin glodŭ până la móră; hai sĕ prindŭ înaintea vacilorŭ tale doi boi de ai mei, apoi vomŭ merge împreună la móră și — ce vomŭ căpăta vamă, vomŭ împărți; bine va fi?

—Bine, ḑice sĕraculŭ. Și prinse bogatulŭ boii lui cei marĭ înaintea văcuțelorŭ sĕracului și cutrieră totŭ satulŭ de umplură carulŭ de sacĭ și se porniră cătră móră. Mergêndŭ ei pe lângă vite, prinseră a vorbi, mai de una, mai de alta, ca ómenii, până odată ḑise bogatulŭ: Ce gândescĭ tu frate, care-i mai bună, dreptatea orĭ strîmbătatea? Cu care ajungĭ mai departe?

Er sĕraculŭ rĕspunse: D'apoi Dumneḑeu, drăguțulŭ de Elŭ, dreptatea o voesce și decĭ cu dreptatea trebue sĕ trăiéscă totŭ omulŭ din lume; dreptatea e bună și sfântă.

„Așa! rĕspunse bogatulŭ în modŭ batjocoritorŭ; hai sĕ ne rĕmășimŭ, că nu ai dreptŭ; décă trei ómenĭ, pe carĭ i-omŭ întâlni mai curênd, vorŭ ḑice că tu ai dreptŭ, atuncĭ al tĕi sĕ fiă boii ăștia, ce suntŭ în tânjală: décă însĕ — îmĭ vorŭ da mie dreptŭ, atuncĭ sĕ fiă a mele vacile tale?

—„Fiă!" ḑise sĕraculŭ și merseră mai departe, gândindŭ în sine sĕraculŭ: nu póte fi omŭ sĕ ḑică, că strîmbătatea e mai bună decâtŭ dreptatea; dér bogatulŭ rîdea numai pe sub mustéță sciindŭ bine, că frates'o nu are vacĭ.

Nu multŭ trebuiră sĕ mérgă și étă se întâlnescŭ cu fĕtulŭ (crîsniculŭ, cicorniculŭ) dela ei din satŭ și-i spunŭ rĕmășagulŭ, după cum vi-l'am spusŭ și eu. Er fĕtulŭ rĕspunse: In vremile de adĭ, ḑeu aceea, mai departe o ducĭ cu strîmcătatea, decâtŭ cu dreptatea."

„Audĭ, frate," ḑise bogatulŭ, unŭ martorŭ am, și încă față bisericéscă; de mai capĕtŭ doi — lingete pe buze de vacĭ."

Sĕraculŭ se mira numai, că cum de fĕtulŭ, omulŭ celŭ cinstitŭ dela ei din satŭ, care trage clopotele după toțĭ morții; elŭ, care suflă în cădelnița popii și care-i duce și ciaslovulŭ și patrafirulŭ; elŭ sĕ ḑică, că strîmbătatea-i mai bună decâtŭ dreptatea!

Dér nu apucă sĕ se gândéscă multŭ, când étă și diaculŭ (cantorulŭ) îi întâlnesce și îi dă bună ḑiua. Bucuria sĕracului, credêndŭ, că dóră jupânulŭ diacŭ, care vede în carte, care spune cazania mai ca unŭ popă, care cântă la morțĭ și versulŭ lui Lazarŭ din Viftania, dóră dóră va ține cu elŭ și va ḑice, că mai bună-i dreptatea, decâtŭ strîmbătatea. Decĭ îlŭ și întrébă: Jupâne diece, uite cum și cum ne-amŭ rĕmășitŭ, ce ḑicĭ tu, care-i déră mai bună?

hilorŭ — e mai periculósă ca orĭ-ce agitaţiune, chiar décă tótă Viena ar sta la spatele ei. Maghiarii arŭ trebui sĕ aibă în vedere, că nu trăimŭ în timpulŭ, când domnea dreptulŭ pumnului şi forţa brutală. Din istoria lorŭ ei arŭ puté sĕ înveţe, că pumnulŭ lorŭ a fostŭ prea slabŭ (la 1848) şi că elŭ nu le-a ajutatŭ sĕ-şĭ păstreze, ci sĕ-şĭ pérdă independenţa lorŭ.

Noi Cehii, carĭ ne ţinemŭ de marea lume slavică o spunemŭ pe faţă, că avemŭ şi noi unŭ meritŭ nu neînsemnatŭ la restabilirea independenţei maghiare. Nu nunumai odată ea a fostŭ luată în scutŭ de către deputaţii Cehilorŭ. Dér dela 1867 Maghiarii au uitatŭ tóte şi astăḑĭ ei încă totŭ se mai împotrivescŭ în modŭ duşmănosŭ nisuinţelorŭ nóstre.

Noi Cehii nu ne bucurămŭ de neliniştea Maghiarilorŭ, ci le ḑicemŭ în ora a unspreḑecea:

Părăsiţĭ politica de până acuma faţă cu celelalte naţiunĭ ale Ungariei; faceţĭ acasă dreptŭ şi dreptate tuturorŭ naţiunilorŭ vóstre; ridicaţi-vĕ la nivelulŭ culturei moderne, care eschide orĭ-ce forţă şi dă naţiunilorŭ desvoltarea lorŭ în modŭ generosŭ. Cu lupta în contra naţiunilorŭ aţĭ puté sĕ şi perdeţĭ totŭ şi sĕ nu dobênddiţĭ nimicŭ. Regii voştri ḑiceau deja că unŭ statŭ de desnaţionalisare este unŭ statŭ slabŭ. Acésta s'a doveditŭ acolo unde idea de naţionalitate încă durmea. Adevĕrată a devenitŭ acéstă maximă numai aḑĭ în timpulŭ desvoltării consciinţei de sine naţionale.

CRONICA POLITICA.

— 6 (18) Februarie.

Sĕptĕmâna viitóre se va desbate în dieta unguréscă **înmulţirea lefii deputaţilorŭ.** Pe viitorŭ deputaţii ungurĭ vorŭ primi unŭ salarŭ anualŭ de 3000 fl. v., ḑi *trei mii florinĭ* v. a. Atâtŭ a făgăduitŭ ministru-preşedinte fiă-cărui „părinte alŭ patriei". Se crede, că desbaterea asupra proiectului va fi fórte scurtă, deórece deputaţii, când e vorba de căpătuiala lorŭ, voteză în numele sfintei „democraţii" şi a „liberalismului" orĭ ce proiectŭ, fire-ar elŭ orĭ şi câtŭ de nedreptŭ. Şi de ce sĕ se şi ruşineze, mĕ rogŭ, a-lŭ vota? De ce sĕ nu înfunde ei în busunarŭ câte 3000 fl. la anŭ, că dóră „muncescŭ" şi ei destul pentru „binele" ţerii. Ar fi şi pĕcatŭ, sĕ nu priméscă ticĭ, carĭ îi sugŭ mădua din óse şi carĭ după ce ajungŭ la posiţii bune, se rĕsfaţă cu îngâmfare pe ruinele drepturilor cetăţenescĭ ale bietului popor contribuabil.

*

Am amintitŭ la timpulŭ sĕu, că ministrulŭ de interne Carol Hieronymi a datŭ unŭ ucasŭ muscălescŭ prin care provócă municipiile sĕ confisce **Replica şi Memorandulŭ,** precum şi tóte broşurile carĭ tracteză cestiunea română. Ordinaţiunea căzăcéscă a ministrului a şi începutŭ sĕ se pună în aplicare. Reptila guvernamentală „Kolozsvár" aduce scirea, că deja în Cluşiu *s'au confiscatŭ 32* domnii deputaţĭ ungurĭ mai multă léfă, când ţéra póte sĕ le plătéscă în schimbŭ pentru-că ei făurescŭ legile, pentru-că se ćértă şi se bălăcărescŭ în dietă, pentru-că înjură bietele popórĕ nemaghiare din statŭ şi batjocurescŭ totŭ ce nu este unguréscŭ în ţéra acésta. Apoi domnii deputaţĭ şi au lipsă mare de banĭ. Câte chieltuelĭ nu au ei cu cărţile şi cu şampania, cu luxulŭ şi cu felŭ şi felŭ de minunĭ, căcĭ dóră ei representă ţéra, ei suntŭ fala şi mândria „naţiunei". Ce le pasă lorŭ, décă poporulŭ sufere şi geme în miseriă? Ce le pasă lorŭ, că dările se urcă mereu, că greutăţile traiului se înmulţescŭ din ḑi în ḑi? Ce le pasă în fine, că bietulŭ cetăţénŭ nu trăesce şi nu muncesce decâtŭ pentru a susţiné în boeriă pe mii şi mii de flămênḑĭ vene-*esemplare din Replicà.* Esemplarele confiscate s'au aflatŭ mai alesŭ pe la preoţĭ, advocaţĭ şi alţĭ inteligenţĭ românĭ şi suntŭ depuse la procuratura din Cluşiu. — Aşa deră Ungaria e salvată! Góna începe din nou cu furiă şi neruşinare din partea lichelelorŭ guvernului. Suntŭ éraşĭ încălcate locuinţele pacĭnicilorŭ Românĭ, terorismulŭ calcă éraşĭ pragurile caselorŭ române, pentru ca sĕ se facă destulŭ poftei de asuprire şi prigonire. Ce ocasiă bună pentru haita slujbaşilorŭ ungurĭ de-aşĭ câştiga „merite" pentru „naţiune". Dér tóte până odată...

*

Proiectulŭ de lege pentru **salarisarea învĕţătorilorŭ,** după cum cetimŭ în foile unguresci, nu se pune la desbatere în dietă, decâtŭ prin Maiu viitorŭ. Causa se ḑice, că este mulţimea de petiţii ce le primesce guvernulŭ dela învĕţătorĭ, prin carĭ se cere, ca proiectulŭ sĕ devină câtŭ mai curêndŭ lege. Cele mai multe petiţii suntŭ redactate în sensulŭ, ca guvernulŭ sĕ presenteze unŭ astfelŭ de proiectŭ, care sĕ stabiléscă minimulŭ salariului cu 600 fl. în locŭ de 300.

*

In şedinţa camerei francese din 16 Februarie îşĭ desvoltă deputatulŭ *Leydet* interpelarea sa privitóre la **politica generală a Franciei.** *Leydet* declară, că interpelarea sa nu va privi cabinetulŭ, ci cestiunĭ de ordine mai înaltă. Duşmanii vecĭnicĭ ai republicei încércă unŭ nou asaltŭ asupra instituţiunilorŭ republicane... Poporulŭ nu voesce o politică, care sĕ servéscă intereselorŭ monarchiste şi clericale. Camera actuală e espusă evenimentelorŭ, fiindcă se abate dela adevĕratulŭ programŭ republicanŭ. Astăḑĭ trebue sĕ lucrămŭ cu tăriă şi uniţĭ. Ancheta parlamentară trebue dusă fără şovăire până la sfîrşitŭ şi trebue respinsŭ orĭ ce compromisŭ cu duşmanii instituţiilorŭ. Ţéra nu póte fi mulţămită cu declaraţiunĭ, carĭ rĕmânŭ fără efectŭ. Guvernulŭ şi camera trebue sĕ împlinéscă programulŭ republicanŭ, opera nu trebue sĕ se întrerupă din causa afacerei Panama. După aceea se votă o ordine de ḑi, prin care camera îşĭ esprimă încrederea în guvernŭ, cu 315 contra 186 voturĭ. Ministrulŭ preşedinte Ribot, luândŭ cuvêntulŭ declară, că atuncĭ când a luatŭ conducerea cabinetului, a apelatŭ la spriginulŭ tuturorŭ republicanilorŭ; de aceea şi acum doresce, ca tóte partidele republicane sĕ se sprijinéscă. Moţiunea, care se votă cu 315 contra 186 voturĭ este următórea: Camera, avêndŭ încredere în guvernŭ, că acesta va susţiné neatinse legile democratice şi că va face o politică republicană, trece la ordinea ḑilei.

SCIRILE ḐILEI.

— 6 (18) Februarie.

Pentru edificarea unei şcolĭ române gr. cat. in Sibiiu, care sĕ corespundă pe deplinŭ aşteptărilorŭ timpului de aḑĭ, s'au pusŭ temeliile unui fondŭ încă în anulŭ 1876, din partea actualului inspectorŭ de şcóle şi consilierŭ r. din Solnocŭ, a d-lui *Iuliu Bardoşi,* care pe atuncĭ funcţiona ca sub-inspectorŭ r. de şcóle în Sibiiu. După cum ni se scrie din Sibiiu, fondulŭ întemeiatŭ de domnulŭ Bardoşi pe lângă o bună şi conscienţiósă administrare, a ajunsŭ astăḑĭ la o sumă frumósă. Conducĕtorii numitei şcóle au făcutu şi anumite colecte pentru înmulţirea acestui fondŭ, dintre carĭ o singură colectă, ce se făcuse mai astă tómnă, a fostŭ de vre-o 150 fl. Mergêndŭ astfelŭ înainte se speră că nu peste multŭ edificarea şcólei dorite se va puté traduce în faptă.

—x—

Darurĭ pentru biserică. Pentru biserica română gr. cat. din comuna Gridŭ, în comitatulŭ Făgăraşului, după cum ni se scrie, s'au făcutŭ în timpulŭ din urmă câte-va darurĭ fórte frumóse. La stăruinţa actualului preotŭ de acolo, locuitorea *Alduca Niţa* n. *Demianŭ,* încă în an. 1887 a dăruitŭ ca eclejiă pentru biserică tótă averea sa nemişcătóre aflătóre pe teritoriulŭ comunei Gridŭ, în sumă de 19 jugĕre şi 752 stînjinĭ pătr., dintre carĭ aprópe 8 jugĕre suntŭ pădure, ér celelalte suntŭ parte locŭ arătorŭ, parte cositorŭ. De asemenea unŭ darŭ fórte frumosŭ a făcutŭ pe séma acestei bisericĭ d-na *Zinca Romanu* n. *Cepeşŭ* din Făgăraşŭ, care tóte realităţile d-sale, aflătóre pe teritoriulŭ comunei Gridŭ, constătătóre din vre-o 17 parţele de pămêntŭ, le a dăruitŭ pe séma bisericei. Tóte aceste proprietăţĭ s'au şi întabulatŭ deja pe numele bisericei. A mai dăruitŭ apoi d-lŭ *Dr. Andrei Micu,* advocatŭ în Făgăraşŭ, 10 fl. pentru fondulŭ bisericei. D-lŭ *Georgiu Bârseanu* cu soţia sa *Ana* au cumpĕratŭ pentru biserică 2 cărţĭ în valóre de 13 fl.; d lŭ Nic. Bârseanu a cumpĕratŭ o stampilă pentru oficiulŭ parochialŭ în preţŭ de 3 fl. 80 cr.; *George Andreiu,* care rĕposă în România, cumpĕrase pentru biserică unŭ praporŭ cu 17 fl. 50 cr. *Iacobŭ Iosifŭ Comaniţa* a înfiinţatŭ unŭ fondŭ de 3 fl. pentru a se cumpĕra luminĭ pentru biserică. De-asemenea s'au mai făcutŭ şi alte darurĭ din partea diferiţilorŭ credincioşĭ, pentru carĭ senatulŭ bisericescŭ de-acolo, în frunte cu d-lŭ preotŭ G. Modorcea şi secretarulŭ G. Bârsanŭ esprimă marinimoşilorŭ dăruitorĭ cele mai sincere mulţămite.

—x—

Casŭ tristŭ. Suntemŭ însciinţaţĭ, că erĭ o mórte grabnică a terminatŭ firulŭ vieţii proprietarului din Craifalĕu Gavrilă Deacŭ, tocmai în ajunulŭ cununiei ficei sale. Adresămŭ condolenţe întristatei familii!

—x—

In comuna Poienĭ, din protopopiatulŭ Marlocei, se află o şcólă ungurésca înfiinţată şi susţinută de „Kulturegylet"-ulŭ din Cluşiu. Veḑĭ bine, şcóla a fostŭ înfiinţată pentru maghiarisarea Românilorŭ, dér după cum ni se scrie, Românii suntŭ cu multŭ mai bravĭ, decâtŭ sĕ şĭ molipséscă fiiĭ lorŭ cu învĕţăturile primite în acea şcólă de maghiarisare. Umblat'a mai astă-tómnă dascălulŭ ungurescŭ prin tóte comunele dimprejurŭ, îndemnândŭ pe Românĭ sĕ-şĭ trimită copiiĭ la acea şcólă, că nu vorŭ avé sĕ plătéscă nimicŭ, ci li-se vorŭ da tóte cele de lipsă în cinste şi alte făgăduelĭ de acestea, dér tóte înzadarŭ. Românii nu s'au lăsatŭ a fi înşelaţĭ. Din contră, ei avură ocasiune de a le da contrarilorŭ noştri sĕ înţelégă, că între ei maghiarisarea n'are sĕ prindă rădăcinĭ câtŭ e hăulŭ. Cu ocasia producţiunei literare a învĕţătorilorŭ românĭ din jurulŭ B-Huedinului, ce se dase astă tómnă cu ocasiunea sânţirei nouei bisericĭ din Poienĭ şi care a succesŭ câtŭ se póte de bine în tóte privinţele, unŭ fruntaşŭ maghiarŭ, care încă fusese de faţă la acea producţiune, ḑise cu sufletulŭ plinŭ de întristare „patriotică": *„Acum m'am convinsŭ şi eu, că pe câtŭ timpŭ naţiunea română are astfelŭ de dascălĭ, de maghiarisare nicĭ vorbă nu póte fi."* Vorbele acestea suntŭ pentru învĕţătorii român din jurulŭ Huedinului unŭ testimoniu atâtŭ de frumosŭ, încâtŭ cu dreptŭ cuvêntŭ ei potŭ fi mândri pe numele lorŭ de dascălĭ românĭ.

—x—

O căsĕtoriă fórte curiosă, ni-se scrie, că s'a încheiatŭ Sâmbătă séra în 30 Ia-

---

Dér jupânulŭ diacŭ tuşì una, apoi ştergêndu-şĭ musteţele cu aripa sumanului, ḑise: Hm! ḑĕu în vremea de aḑĭ mai departe o duce omulŭ cu strîmbătatea, decâtŭ cu dreptatea!

Incremenì bietulŭ sĕracŭ când auḑi judecata diacului, vĕḑêndŭ, că numai unulŭ de mai ḑice ca cei doi, elŭ nu mai are vacĭ purure vecĭnică. Nicĭ nu se putù bine desmeteci de minte, când ciopŭ şi popa:

„Bună ḑiua fiilorŭ!"

— „Sĕ trăescĭ, părinte!" ḑicŭ fraţii ca cu o gură; „bine că nite-a scosŭ Dumneḑeu în cale sĕ ne facĭ o judecată, că uite aşa şi aşa stau trebile, aşa şi aşa ne amŭ rĕmăşitŭ şi fĕtulŭ cu dianulŭ aşa şi aşa au ḑisŭ; sfinţia-ta ce ḑicĭ?"

— „D'apoi ce sĕ ḑicŭ? In lumea de aḑĭ. ḑĕu aceea, mai bine trăesce omulŭ cu strîmbătatea, decâtŭ cu dreptatea!

— „Auḑĭ, frate!" — ḑice bogatulŭ.

— „Audŭ", rĕspunse sĕraculŭ gândindu-şĭ: Bine a ḑisŭ cine a ḑisŭ, că de te întêlnescĭ cu popă-'n cale, — în aceea ḑi dai de draculŭ.

Apoi întorcêndu-se spre frates'o ḑise: Frate, după ce cu strîmbătatea ta mi-ai câştigatŭ văcuţele, acum c'o cale scóte-mĭ şi ochii, că totŭ fără ele nu am ce căuta la copii acasă. Şi bogatulŭ nicĭ nu aşteptà sĕ-i ḑică frate-s'o de douĕ orĭ, ci se puse şi cu brişca-i scóse frumuşelŭ ochii, apoi orbŭ îlŭ trase de o parte de drumŭ, sub nisce spênḑurătorĭ, unde îlŭ lăsà, ér elŭ merse cu văcuţele lui.

Câtŭ o fi statŭ elŭ acolo singurŭ n'a sciutŭ, destulŭ că într'unŭ târḑiu, póte pe la mieḑulŭ nopţii, s'au aşeḑatŭ trei corbĭ pe spânḑurătorĭ şi au începutŭ a grăì în graiu omenescŭ. Unulŭ din ei ḑise:

— „Sĕ vĕ spunŭ ceva fraţilorŭ?"

— „Ce?"

— „Hm! Impĕratulŭ verde e de mórte, toţĭ doftorii n'au ce-i mai face şi elŭ piere cu ḑile: dér bóla lui are leacŭ: rădĕcină de spânzŭ fiértă în apă neînceputâ, sĕ se scalde de 3 orĭ şi sĕ dée trei slujbe şi-i trece."

Alŭ doilea corbŭ ḑise: „Ce grije ai tu de unŭ omŭ? că dóră şi împĕratulŭ verde-i numai omŭ! Dér sĕ vĕ spunŭ eu unŭ lucru mai mare: Cetatea împĕratului roşu tótă va arde în ḑiua de Rusalii când va fi cruce a miaḑăḑi; şi mii de suflete nevinovate vorŭ peri, orĭ că de vorŭ scăpa de focŭ, vorŭ peri după aceea de fóme, că totŭ ce au le va arde. Dér sĕ scie ómenii, cum nu sciu, ar puté-o mântui: sĕ se pună şése voinicĭ pe cei şése cai murgĭ ai împĕratului roşu şi dela prânḑŭ până la amiaḑĭ sĕ ocoléscă cetatea, ér când va fi crucea-amiéḑĭ sĕ fiă în mijloculŭ piaţului. Atuncĭ caii toţĭ şése vorŭ crepa de osteniţĭ, ér norodulŭ sĕ se pună sĕ sape şése fântânĭ în cele şése locurĭ, unde vorŭ crepa caii şi de acolo vorŭ eşi 24 de isvóre, din fiă-care fântână patru isvóre, şi vorŭ arunca din ele atâta apă, câtŭ foculŭ, ce va isbucnì din tóte părţile cetăţii, într'o minută va fi năbuşitŭ, şi mii de ómenĭ vorŭ fi scăpaţĭ de focŭ şi fómete."

Alŭ treilea corbŭ ḑise: „Mai scumpŭ în lumea asta este vederea, şi vai! totuşĭ mulţĭ ómenĭ suntŭ orbĭ! Dér décă ar sci orbii cum nu sciu, sĕ se spele pe ochĭ cu rouă din nóptea de Armindeu, toţĭ ar vedé..."

După acésta corbii se luară în sborŭ şi se duseră toţĭ trei în trei părţĭ, ér orbulŭ rĕmase singurŭ, gândindu-se: óre visat'a, orĭ auḑit'a aievea ceva?

Intr'aceea îşĭ aduse aminte, că asta e séra spre Armindenŭ şi începù a vrăji cu mâna pe josŭ pe iérbă, şi simţi, că i-se răuréză, şi dete cu mâna udă pe la ochĭ şi — minune! începù a vedé; ba după ce se spălà bine, vĕḑù chiar mai bine decâtŭ până a nu-i scóte frate-s'o ochii. Acum se puse

nuarie v. c. în comuna Bacĭfalău de lângă Brașov, între „*tinerii*“ Alexe Chițu în etate de *75 anĭ* și Ana B. Gógă în etate de *83 anĭ*. Amêndoi mirii au fostŭ vĕduvĭ; despre mirésă ni se spune, că nicĭ n'a împlinitŭ încă anulŭ dela mórtea bărbatului sĕu de alŭ doilea, Bucurŭ Gógă, cu care se căsĕtorise în anulŭ alŭ 64 lea alŭ etătii, în timpŭ ce elŭ fusese atuncĭ de 70 de anĭ.

—x—

Din Bucurescĭ ni-se scrie, că tênĕrulŭ comerciantŭ d-lŭ *Alexandru Mureșianu*, dela 29 Ianuarie v. c. a devenitŭ proprietarulŭ vechiului *Magazinŭ D. Ioanŭ* din Calea Victoriei, în Bucurescĭ.

—x—

Scupștina sĕrbéscă încă în dilele dintêiu ale sesiunei sale se va ocupa cu proiectulŭ de construire a drumului de ferŭ dela Niș la Kladova pentru a stabili o legătură a liniei Belgradŭ Niș cu rețéua română Turnu Severinŭ. In curêndŭ se vorŭ începe negociațiunile în privința acésta cu guvernulŭ românŭ.

—x—

Colegiulŭ electoralŭ alŭ universității din Bucurescĭ pe anulŭ 1893 se compune din 62 membri, deórece s'au înscrisŭ ca alegĕtorĭ și profesorii de teologie.

—x—

Cassa districtuală pentru bolnavii din Brașovŭ are lipsă de doi indivisĭ, pentru controlarea temporală a bolnavilorŭ. Cei ce voescŭ a reflecta la acésta, îșĭ potŭ lua informatiunĭ mai de aprópe în localulŭ oficialŭ alŭ cassei pentru bolnavĭ în órele oficiale: Sub buciumŭ (Rosenanger) Nr. 16.

—x—

Medicŭ nou în Brașovŭ. Dr. Sigismund Kecskeméti, fostŭ medicŭ secundarŭ la clinica pentru obstetrică și bóle de femei la Budapesta și medicul fabricei de celulosă și de hărtiă în Zĕrnescĭ, s'a așediatŭ cu domiciliulŭ în Brașovŭ. Strada Porții (căldărarilorŭ) nr. 43. Oarele de ordinațiune le va ține în fiăcare di dela 2—3 óre p m.

—x—

Logodnă. D-lŭ *Teodorŭ Popŭ*, învĕțătorŭ în Gâlgău, s'a logoditŭ la 14 Februarie n. c. cu d-ra *Elisabeta Șipoșiu* din C. Gârbău. — Fiă cu norocŭ!

Avisŭ pentru cei ce plătescŭ dare.

Peste puținŭ se vorŭ espune la perceptoratele orășenescĭ și în comune la cancelariile comunale consemnările (conspectele) de dare clasa I și clasa II-a, precum și consemnările de dare de chiriă și, în comune, de darea de casă după clase.

Sĕ fiă cu băgare de sémă fiescecare, și în timpulŭ anunțatŭ prin publicațiunile locale obicĭnuite, sĕ se convingă despre adevĕrata séu corespundĕtórea taxare și décă ar vedé, că este pré îngreunatŭ, séu că este taxatŭ necorĕspundĕtorŭ împrejurărilor dênsului, sĕ facă *recursŭ* în timpŭ de optŭ dile[a]l direcțiunea financiară. Recursulŭ acesta se înaintéză *fără de timbru*.

In clasa I de dare suntŭ cuprinșĭ în orașe: toțĭ meseriașii (meșteșugarii) și industriașii, carĭ lucră fără de calfe; ér în comunele sĕtescĭ toțĭ meșteșugarii fără deosebire décă au calfe, orĭ nu. Apoi în acéstă clasă mai întră servitorii, servitórele și calfele. Observămŭ aicĭ, că pentru servitórele sub 16 anĭ nu se plătesce dare.

In clasa II suntŭ toțĭ proprietarii de case și de pămêntŭ precum și aceia, carĭ suntŭ supușĭ la dare de camete și rente. — Aicĭ observămŭ, că pe lângă capulŭ familiei se supunŭ la dare toțĭ membrii familiei peste 16 anĭ.

Ce se atinge de darea de camete și de rente observămŭ, că în sensulŭ legii toțĭ aceia, a cărorŭ venitŭ totalŭ anualŭ din tóte întreprinderile ar fi sub 315 fl., nu suntŭ ținuțĭ a plăti darea de camete și de vente. Spre ilustrare vomŭ aduce următorulŭ esemplu: Décă unŭ proprietarŭ ar avé din economia de pămêntŭ și eventualŭ din meseria sa unŭ venitŭ curatŭ de 250 fl., ér afară de suma acésta ar avé unŭ venitŭ de 30 fl. ca interese anuale ce le capĕtă după unŭ capitalŭ alŭ sĕu datŭ împrumutŭ de 500 fl., ar resulta, adăugêndu se cei 30 fl. la venitulŭ de 250 fl. unŭ venitŭ totalŭ de 275 fl. v. a. Prin urmare fiindŭ venitulŭ sĕu în totalŭ sub 315 fl. v. a. proprietarulŭ n'ar mai fi datorŭ ca după interesele de 30 fl. sĕ plătéscă dare de camete.

Dela unŭ plugarŭ românŭ primimŭ următórea scrisóre:

Bănia (în Almăj-Banatŭ) Febr. 1893.

Onorată Redacțiune! Facețĭ bine publicațĭ astă scrisóre într'unŭ numĕrŭ de Dumineca.

In Bănia nóstră mulțĭ primarĭ orŭ fostŭ încă pe când a fostŭ miliția; strîns'au pe vremile alea primarii pétră, varŭ și cărămidă pentru ca sĕ zidéscă biserică nouă, căcĭ cea bĕtrână era fórte vechiă, de nimenĭ nu-i mai scia de capĕtŭ. Dér ce s'a alesŭ de acelŭ materialŭ, numai Dumnedeu scie; s'au prevêndutŭ, și așa toțĭ de tóte părțile șĭ-au făcutŭ parte din elŭ.

Dér așa au fostŭ vremile pe atuncĭ; faptele, bune rele, nu s'au arătatŭ în lume, pe atuncĭ totŭ cum a fostŭ, a fostŭ bine O nulŭ a băgatŭ în căzanŭ*) diminéța și aceea a duratŭ pănă séra, când a întorsŭ omulŭ din codru cu lemne. Copiiĭ au fostŭ silițĭ sĕ umble la școlă, și tata, care nu șĭ-a datŭ copilulŭ la școlă, acela fără nicĭ o ascultare a căpĕtatŭ 25 de bâte, de trebuia de 30 de creițarĭ spirtŭ ca sĕ se vindece. Carte trebuia copiiĭ sĕ învețe puținŭ românéscă, mai multă nemțéscă, așa că sciamŭ toțĭ vorbi nemțesce.

Dér sĕ lăsămŭ acelea vremĭ, *că erau bune*. Acuma nu-i așa; de când s'a stricatŭ miliția și amŭ devenitŭ sub legea ungurésca, trebue 5 căzane de comină sĕ se frigă, de rĕmâne răchia jumĕtate comină, de și porcii se mai îmbată când mănâncă comina. Și asta i de frica finanțului; trebue sĕ lucri pe césŭ și glumă nu i.

Dér adĭ cum stămŭ cu socotéla? Aceea nu-i ca la Nemțŭ, *nu învĕțămŭ mai nimicŭ românesce, dér fórte multŭ ne mocănimŭ ungurescе*, de nu sciu pănă unde omŭ duce o.

Totŭ de când suntemŭ sub legile ungurescĭ, ni-a adusŭ Dumnedeu și unŭ notarŭ, care se chiamă Lazarŭ Petroviciu. Eu credŭ, că-i Românŭ, că domnia lui e fórte cu Dumnedeu în inimă. Pe domnialui într'unŭ rêndŭ l'au și alesŭ Bănienii de președinte la comitetulŭ bisericescŭ, și sub alŭ domnialui presidiu s'a și ziditŭ biserica de nou la noi în satŭ, pentru ce i-a și fostŭ satulŭ mulțămitorŭ. A mai fostŭ președinte la biserică și unŭ domnŭ ofițirŭ, Iancu Birtea, și sub presidiulŭ d sale s'au făcutŭ mai multe stégurĭ frumóse la sânta biserică. Se înțelege, că nu din banii domnialorŭ s'a ziditŭ biserica, nicĭ s'au făcutŭ stégurile, ci din banii bisericei. Dér domniilorŭ lorŭ nu li-a jucatŭ prin capŭ, ca președințĭ la sânta biserică, ca sĕ șĭ scrie numele pe ceriulŭ bisericei și pe stégurĭ, precum au făcut'o acuma președintele Vasilie Ienchi și notarulŭ comitetului Ionŭ Șușara.

Aceștĭ doi ómenĭ, procurândŭ din însărcinarea comitetului bisericescŭ unŭ clopotŭ pe banii bisericei pentru biserică, fură atâtŭ de lăcomoșĭ, de lăsară a li-se scrie numele pe clopotŭ, ca și când l'ar fi dăruitŭ domnialorŭ la sânta biserică. Și asta ne dóre mai tare, că ambii au o purtare fórte slabă în comună, ómenĭ dațĭ cu tóte îndĕrĕtŭ, ba unulŭ nicĭ la binele lui nu-i scrisŭ, ci alțĭ negutătorĭ străinĭ némului nostru românescŭ. Ba ne este témă, că acum la zugrăvirea sântei nóstre bisericĭ, d-lŭ președinte Vasile Ienchi va mai face și altă bazaconiă, va mai lăsa ca sĕ-lŭ zugrăvéscă în biserică pentru ca sĕ-lŭ védă lumea, în locŭ sĕ fi lăsatŭ faptele, ca alții sĕ le vadă și bunulŭ Dumnedeu.

Facețĭ bine, On. Redacțiune, de a ne face și nóuĕ rêndŭ într'unŭ numĕrŭ de Duminecă alŭ prețuitului nostru diarŭ, pentru ce vĕ rogŭ în numele mai multorŭ Bănienĭ.

Unŭ abonentŭ.

*) E vorba de licența pentru ferberea vinarsului séu rachiului. — Red.

Calea ferată Sibiiu Turnu-roșu-Avrigŭ-Făgărașŭ.

Cu 1 Martie n. c. va eși din vigóre tarifulŭ de pănă acum și în loculŭ sĕu va intra următorulŭ tarifŭ:

A. Tarifulŭ de persóne: a) Comunicația în vecinătate: Zona 1: classa I 30 cr., classa II 15 cr., cl. III 10 cr. — Zona 2: cl. I 40 cr., cl. II 22 cr., cl. III 15 cr. — b) comunicațiune în depărtare: Zona 1: cl. I 50 cr., cl. II 40 cr., cl. III 25 cr. — Zona 2: cl. I 1 fl., cl. II 80 cr., cl. III 50 cr. — Zona 3: cl. I 1 fl. 50 cr., cl. II 1 fl. 20 cr., cl. III 75 cr. — Zona 4: cl. I 2 fl., cl. II 1 fl. 60 cr., cl. III 1 fl. — Zona 5: cl. I 2 fl. 50 cr., cl. II 2 fl., cl. III 1 fl. 25 cr.

B. Tarifulŭ pentru mărfurĭ: Dela zona 1—3: dela 1—50 chil. 25 cr. dela 51—100 chil. 50 cr. peste 100 chil. 1 fl. — Zona 4 și 5: dela 1 până la 50 chil. 50 cr., dela 51 până la 100 chil. 1 fl., peste 100 chil. 2 fl.

C. Tarifulŭ pentru transportulŭ câniloră: Dela zona 1—3 25 cr. — Zona 4 și 5: 50 cr.

Eată tabela asupra împărțirei zonelorŭ stațiunilorŭ pentru calcularea taxelorŭ de persóne, de mărfurĭ și de cânĭ:

De unde séu unde.	Arpașulŭ inferiorŭ	Porumbaculŭ infer.	Sâmbăta de josŭ	Viștea de josŭ	Avrigŭ	Sebeșulŭ de susŭ	Făgărașŭ	Cârțișóra	Sibiiu	Tâlmaciu	Șelimberŭ	Veștemŭ
	Zonă											
Arp. inf	—	2	2	1	I	II	1	1	III	II	III	III
Por. inf.		—	II	I	1	2	III	1	II	I	II	II
Sâm. de jos			—	1	II	III	1	I	V	III	IV	IV
Vișt. de jos				—	II	II	2	2	IV	III	IV	III
Avrigŭ					—	1	III	2	I	2	I	I
Seb. de sus						—	IV	I	I	1	I	2
Făgărașŭ							—	II	V	IV	V	V
Cărțișóra								—	III	II	III	II
Sibiiu									—	I	2	2
Tâlmaciu										—	1	1
Șelimberŭ											—	1
Veștemŭ												—

---

omulŭ în cóte și-'n genunchĭ și da mulțămită lui Dumnedeu, că i-a datŭ éră vederile.

După ce se făcù diuă, o tulì în pădure, unde scia elŭ spânzŭ și raită băete pănă la curtea împĕratului verde, care zăcea pe patŭ și trăgea de mórte. Cum ajunse acolo, se puse și fierbe spânzulŭ în apă și cum scăldă odată pe împĕratulŭ, cum se ușură; și după ce ilŭ scăldă de trei orĭ în trei dile după olaltă, în carĭ dile și preoții îi făcură slujbe, se făcù împĕratulŭ atâtŭ de sănĕtosŭ, încâtŭ ar fi juratŭ orĭ cine, că în vecĭ acela bolnavŭ n'a fostŭ.

Acum ilŭ încărcă de aurŭ și de bunĕtățĭ pe bietulŭ sĕracŭ și punêndu-lŭ în trăsură cu caĭ bunĭ, ilŭ trimise la casa lui, mulțămindu-i din inimă pentru ajutorulŭ, ce i-l'a datŭ.

Omulŭ nostru s'a dusŭ de dusŭ la elŭ acasă și a dusŭ muerei și copiilorŭ cele de lipsă, apoi s'a luatŭ către cetatea împĕratului roșu sĕ ajungă pănă în diua de Rusalii sĕ o scape de peire, și ajuns'a cu mare greu chiar când erau ómenii cu icónele la țarină.

Și-șĭ alese șése voinicĭ și le dise: încălecațĭ pe cei 6 telegarĭ murgĭ ai împĕratului și-mĭ ocolițĭ cetatea în ruptulŭ capului și când va fi cruce amiadĭ, sĕ-mĭ fițĭ în mijloculŭ piațului, că de unde nu, nu-i bine cu cetatea asta.

Și l'au ascultatŭ voinicii și au încălecatŭ pe telegarii împĕratului și când era cruce amiadĭ, erau înapoi; cum ocolise cetatea și cum ajunseră în piață, cum crepară toțĭ șése caii și voinicii se puseră bărbătesce a săpa și îndată isvorîră șése fântânĭ câte cu patru isvóre una, de tóte 24 isvóre Și bine prinseră, că chiar în acea clipită s'a fostŭ aprinsŭ din chiar seninŭ cetatea din tóte părțile, încâtŭ fără acele isvóre, nu era modru sĕ se pótă stinge.

Cetățenii de bucuriă ilŭ luară pe susŭ de-lŭ duseră pănă la împĕratulŭ, care-lŭ dărui cu multe și frumóse darurĭ și-lŭ trimise la casa lui în hinteu, ca pe unŭ grofŭ, ba încă-lŭ rugase sĕ rĕmână de totŭ acolo, dér nu voì sĕ se înstrĕineze de satulŭ lui.

Vĕdêndŭ ómenii din satulŭ lui norocuŭ, ce a datŭ peste elŭ, cei bunĭ și de omeniă se bucurau, ér cei rĕi se supĕrară focŭ. Intre ceștĭ din urmă era și drăguțulŭ de frate-s'o. Acesta, cum ilŭ vĕdŭ încărcatŭ cu atâtea bunătățĭ, alergă la elŭ și începŭ alŭ mustra: Vedĭ, frate la câtŭ bine te cumpănii eu? Acum orĭ hai sĕ împărțimŭ binele tĕu, orĭ sĕ mĕ cumpănescĭ și tu pe mine sĕ dau de comorĭ ca tine. Dér acesta-i rĕspunse: Mulțămesce, frate, lui Dumnedeu pentru câte ți-a dăruitŭ și nu mai rîvni la averile altora.

Inzadarŭ îi fù însĕ tótă truda, că nu scăpă de elŭ pănă nu merse cu elŭ împreună, unde-i scóse ochii, apoi veni nemângăiatŭ către casă, ca omulŭ de omeniă, care numai de frică face o faptă, ce nu s'ar cuveni.

Dér bocotanulŭ cu tóte durerile rĕmase mulțămitŭ sub spânzurătorĭ orbŭ, și abia aștepta sĕ vină nóptea și sĕ-i prorocéscă și lui corbii cum sĕ-șĭ capete vederile și cum sĕ se umple de bunurĭ, ca frate-s'o.

Și nóptea veni, și veniră și corbii și prinseră a se sfătui:

Vedețĭ voi, frațilorŭ, dise unulŭ, că totŭ ce am prorocitŭ în nóptea de Arminden, s'a întêmplatŭ; acum sĕ vedemŭ, care ce mai avemŭ de spusŭ?

Sĕ vedemŭ mai întâiu, nu este cineva pe aci sĕ ne audă? dise altŭ corbŭ, și începură a căuta pe josŭ. Și cum deteră de bocotanulŭ celŭ orbŭ, care-i pândia, îndată mi-lŭ mâncară totŭ de viu, ca sĕ nu mai pótă audi sfatulŭ lorŭ.

Când ilŭ mâncau corbii, se văieta și striga: *Acum vĕdŭ și eu, că mai departe o ducĭ cu dreptatea, decâtŭ cu strâmbătatea!*

(Din Monorŭ.) **Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ.**

Literatură.

La 1 Martie st. v. a. c. va apăré în Bucurescĭ, sub îngrijirea D. G. Sfetea, unŭ Buletinŭ, întitulatŭ **„Bibliografia Românieĭ"** în care se vorŭ publica tóte cărțile literare, didactice, militare, sciințifice etc. etc. ce au apărutŭ și vorŭ apăré, în limba română, s'au în limbĭ străine referitorŭ la Românĭ. Acéstă publicațiune este menită a aduce marĭ folóse, celorŭ ce voiescŭ a fi totdéuna în curentŭ cu progresulŭ scrierilorŭ susŭ menționate. In interesulŭ propriu și pentru înlesnirea scopului propusŭ, d-nii autorĭ, diariștĭ, editorĭ și tipografĭ, suntŭ căldurosŭ rugațĭ, sĕ bine voéscă a trimite câte-unŭ ex. din scrierile și publicațiunile d lorŭ, spre publicare la Redacția Bibliografiei, Strada Lipscanĭ 96. Abonamentele costă 2 fl. anualŭ.

— In editura „Librăriei școlelorŭ" C. Sfetea, Bucurescĭ, a apărutŭ **Tratatŭ elementarŭ de analisă chimică calitativă.** Pentru usulŭ școlelorŭ superióre farmaciștilorŭ, medicilorŭ și ingineriloru de Dr. *Maximilianŭ Popovicĭ*. Chimistulŭ laboratorului reg. monop. statuluĭ. De vêndare la librăria N. Ciurcu, Brașovŭ. Prețulŭ lei 1.50, séu 72 cr.

A apărutŭ:

Ortografia limbei române, de *G. P. Parvulescu*, bacalaureatŭ în litere și sciințe, licențiatŭ în dreptŭ, advocatŭ etc. Târgu-Jiu, 1892. — Scrierea acésta formézā unŭ frumosŭ volumŭ de 128 pagine în 8⁰ și se vinde cu prețulŭ de unŭ leu; e o carte fórte necesasă pentru institutorĭ, învĕțătorĭ și în genere pentru toțĭ doritorii de a cunósce regulele ortografiei române. Ea va fi urmată în curêndŭ de unŭ manualŭ mai elementarŭ de 30—40 pagine pentru usulŭ specialŭ alŭ elevilorŭ din școlele primare, în care scopŭ ambele scrierĭ vorŭ fi supuse aprobărei ministeriale. D nii profesorĭ, institutorĭ și învĕțătorĭ, carĭ vorŭ voi a introduce în clase, ca manualŭ didacticŭ, una séu alta din aceste douĕ scrierĭ, după trebuință, suntŭ rugațĭ a arăta d-lui autorŭ părerile d-lorŭ și numĕrulŭ de esemplare, pe carĭ arŭ puté conta, spre a regula în consecință tragerea unei nouĕ edițiunĭ, deórece desfacerea primei edițiunĭ este deja asigurată.

HIGIENA.

Zéma de varză.

Mórea, séu zéma de varză, ca și însa-șĭ varza séu curechiulŭ, se întrebuințézā fórte multŭ din partea poporului nostru pentru vindecarea bólelorŭ. La orĭ ce rană, la orĭ ce tăetură, țĕranulŭ pune foi de varză, tocmai precum medicii punŭ vată séu alte legăturĭ. De asemenea pentru suferințe dinlăintru, zeama de curechiu e multŭ întrebuințată ca o beutură rĕcoritóre și curățitóre. In privința acésta, d-lŭ *Dr. Negrescu* publică în *„Apĕrătorulŭ Sănĕtățiĭ"* din Bucurescĭ unŭ articulŭ, din care reproducemŭ următórele:

Acéstă întrebuințare a verzei, pe care popórele din apusulŭ Europei nu-o au, noi amŭ moștenit'o din némŭ în némŭ dela popórele cele mai vechĭ cunoscute; așa, în timpurile vechĭ, varza era considerată ca apĕrândŭ de coleră, ca ușurândŭ nascerea, ca dândŭ lapte mumelorŭ, ca alaptézā, ca mistuitóre, ca vindecândŭ beția, vindecândŭ rănile; și unŭ filosofŭ grecŭ, alŭ cărui nume l'am uitatŭ, a scrisŭ o carte întrégă despre varză; ér cetățenii din timpulŭ sĕu jurau *sĕ n'aibă varză*, décă voiau sĕ fiă credutĭ.

Aceste câte-va rîndurĭ le scriu pentru a arăta admirațiunea, ce o amŭ pentru poporulŭ nostru, care ține la tradiții străbune totŭ așa, precum Francesii țină la fabricarea mustului de mere, pe care 'lŭ numescŭ cidru.

Voescŭ sĕ spunŭ mai d'aprópe despre folosința zemei de varză ca curățeniă.

Da, zéma de varză este o bună curățeniă, décă este bine conservată.

Cu câtŭ zéma de varză va fi mai sărată, cu atâtŭ efectulŭ de curățeniă va fi mai repede și mai activŭ, căcĭ ceea ce face ca zéma de varză sĕ fiă curățeniă, este mai multŭ sarea, ce o conține, alŭ cărei efectŭ ca curățeniă, este în genere cunoscutŭ. Medicii multŭ timpŭ considerau sarea ca purgativŭ séu mijlocŭ de curățire fórte folositorŭ, luatŭ în cantitate ca o lingură de masă în unŭ paharŭ mare cu apă.

Zéma de varză, décă este bine sărată, este unŭ bunŭ purgativŭ, de recomandatŭ mai alesŭ bolnavilorŭ carĭ suferŭ de stomacŭ, fie din causa frigurilorŭ, séu a altorŭ bóle, carĭ slăbescŭ pe omŭ. Experiența dilnică făcută de fiă-care omŭ, ce are vite, cărora décă le dă sĕ ródă sare, observă, că acele vite prindŭ putere și se îngrașă, — nu e decâtŭ unŭ faptŭ constatatŭ prin esperiențe asupra acțiunei puternice, ce o are sarea de a face mai roșu și mai sănĕtosŭ sângele atâtŭ alŭ animalelorŭ, câtŭ și alŭ ómenilorŭ.

De multŭ doctorii au recomandatŭ usulŭ dilnicŭ alŭ sărei ómenilorŭ slabĭ de peptŭ, celorŭ ce suferŭ de frigurĭ, — și au căpĕtatŭ bune resultate. Totŭ astfelŭ explicămŭ și credința poporului, că la ómenii atacațĭ séu slabĭ sĕ se dea sĕ facă cură cu zémă de tĕrĕțe numită *borșŭ*. Și borșulŭ și zéma de varză suntŭ folositóre, și beute pe inima gólă; atâtŭ varza câtŭ și borșulŭ au unŭ efectŭ ca curățenie, luate în cantitățĭ potrivite. Pentru a reveni la zéma de varză voiu spune, că e o bună curățenia, care nu produce colicĭ, luată cu mĕsură, și alŭ cărei efectŭ, décă voițĭ sĕ-l mai mărițĭ, adăogațĭ o $^1/_2$ séu o linguriță de sare. (Sarea înghițită în mĕsură mică, cum ar fi atuncĭ când mâncămŭ lucrurĭ sărate, încue; din contră sarea înghițită în mare mĕsură, produce curățeniă.)

Arta de a trăi.

După *Stugau*, de *Camilŭ B...*

Grija.

II.

Grijile au însușirea, că apasă cu atâtŭ mai simțitorŭ, cu câtŭ suntŭ mai ne'nsĕmnate, mai individuale. Unŭ cetățénŭ, care se luptă pentru binele comunei sale, bărbatulŭ de statŭ, care se luptă pentru binele statului, patriotulŭ care se îngrijesce pentru patria sa, amiculŭ omenimei, care se luptă pentru dreptŭ și adevĕrŭ, aceștia toțĭ încă simțescŭ greutatea apăsătóre a grijei, dér aceste grijĭ fiindŭ libere de egoismŭ, nu umilescŭ, ci din contră înalță. Grijile private însĕ, cu câtŭ privescŭ mai multŭ esistența nóstră materială, cu atâtŭ ne apasă și ne și umilescŭ totodată. Grijile marĭ ni-se parŭ ca contrarĭ, ce suntŭ demnĭ de noi, și décă cădemŭ învinșĭ în luptă, nu ni-se pare a fi lucru rușinosŭ. Grijile micĭ suntŭ încomodătóre, ca și roiurile de insecte, de carĭ ia fuga și leulŭ.

De grijile private cele mai simțitóre se țină *grijile pentru strictulŭ necesarŭ.* Omulŭ de rêndŭ mai că nicĭ nu cunósce alte grijĭ și pe elŭ nicĭ nu-lŭ umilescŭ. Din acestŭ motivŭ săraculŭ necultŭ se simte și mai puținŭ nefericitŭ, ca celŭ cultŭ. Acela, décă nu mai are încătrău, se duce la cerșite și nu-i e rușine de acésta; dér ce face *săraculŭ rușinosŭ?* — Postesce și sufere.

Cu câtŭ omulŭ stă mai susŭ pe scara culturei — și aci ințelegemŭ cultura adevĕrată și seriósă, ér nu pe cea *spoită* și *afectată* — cu atâtŭ se lărgesce mai multŭ esistența sa, cu atâtŭ trăiesce elŭ mai multŭ pentru interesele comune, pentru principiĭ, pentru ideĭ. Elŭ, a cărui inimă palpită pentru binele și rĕulŭ omenimei întregĭ, se simte umilitŭ, vĕdêndu-se constrênsŭ a se refugia cu amorulŭ propriu în miculŭ sĕu *eu*, și asemenea animalului și incultului proletarŭ, sĕ se vĕdă constrînsŭ a se lupta singurŭ numai pentru esistență. Câtă putere prețiósă, care ar puté folosi comunitățiĭ, nu se pierde în aceste micĭ hărțuelĭ și grijĭ! Consciința mai multŭ séu mai puținŭ clară a acestei lipse aparente de economiă în lumea forțelorŭ spirituale, póte duce unŭ sufletŭ generosŭ până la revoltare internă, décă nu chiar la desperare.

Ceea ce face astfelŭ de suferință și mai mortificătóre și cărora adesea cadŭ victimă cei mai nobilĭ și eminențĭ bărbațĭ, suntŭ douĕ împregiurărĭ, și anume:

Că trebue sĕ vedemŭ cum ómenĭ cu calitățĭ de totŭ inferióre îșĭ câștigă aprópe fără nicĭ o ostenélă avuții și apoi nu sciu sĕ facă o întrebuințare umană, nicĭ de independența pozițiunei lorŭ câștigate și nicĭ de libertatea lorŭ sufletéscă, scutită de grijile cele micĭ. Câte favorurĭ nu offere bogăția.

Câte lucrurĭ folositóre nu se pótŭ întrupa în comună, în 'statŭ prin forța capitalului, câte prin o inteligență, ale cărei aripĭ nu suntŭ paralisate prin greutatea de plumbŭ a grijilorŭ celorŭ micĭ!

A doua împregiurare, care dă grijilorŭ pentru esistența dilnică unŭ vêrfŭ și mai ascuțitŭ, e aceea, că în cele mai multe casurĭ suntemŭ constrînșĭ a ne dice: *ar puté fi altcum*, décă — da, décă la cutare séu cutare ocasiune, séu peste totŭ amŭ fi fostŭ mai cuminte, décă ne-amŭ fi sciutŭ întinde după plapomă, décă n'amŭ fi făcutŭ unŭ lucru ce nu era în proporțiune cu venitulŭ nostru ș. a.

Consciința, că vina la reua situațiune, în care ne aflămŭ, o purtămŭ noi înșine, e de sigurŭ fórte neplăcută; nu e însĕ o nefericire, ci o fericire, décă ea ne îndréptă, ca sĕ ne însușimŭ o virtute, care pe lângă tóte celelalte talente ale nóstre, ni-a lipsitŭ, adecă: *prudența*, fără care în viéța practică nu o putemŭ duce departe.

E unŭ postulatŭ alŭ prudenței, când e vorba a se abate unŭ pericolŭ amenințătorŭ, a nu conta la întêmplărĭ favorabile. Mĕsurile nóstre, pe câtŭ e cu putință, trebue sĕ fiă luate de așa, ca ele sĕ conducă la țintă chiar și în casulŭ, cândŭ întêmplarea nu ne e favorabilă. Celŭ ce se încrede numai în noroculŭ orbŭ, se va vedé prea adesea părăsitŭ. Décă se ivescŭ împregiurărĭ favorabile ca ajutorŭ mĕsurilorŭ nóstre, cu atâtŭ mai bine! Dér nu e permisŭ, ca ele sĕ fiă elemente ale calculului nostru, nu ne e permisŭ a ne basa întrega nóstră speranță pe ele. In sciința pruden-

---

Poesii poporale.

Din țera Oltului.

Rosmarinŭ verde crengosŭ,
M'ai făcutŭ, maică frumosŭ
Neamțului de bunŭ folosŭ.
Când ți-am fostŭ, maică mai dragŭ
Neamțulŭ m'a juratŭ sub steagŭ,
Sub steagu 'mpĕratului
In pierderea capului.
Când mi-a fostŭ, maicŏ, mai bine
Carte-a trimesŭ după mine
Dér și-așa nu m'a lăsatŭ
Pân' ce nu m'a scosŭ din satŭ
Unii au risŭ
Unii au plânsŭ
Alții au disŭ, că umblu bétŭ,
Alții că suntŭ supĕratŭ
Că cătană m'o luatŭ.
Cum foculŭ sĕ umblu bétŭ,
Da suntŭ fórte supĕratŭ,
Că greu Nĕmțulŭ m'a juratŭ
Pe verde și pe uscatŭ:
Jurămêntulŭ l'așŭ lăsa
Dér mĕ temŭ, că m'oiu usca.
Jurămêntu-i fórte greu
Vai, amarŭ sufletulŭ meu.
De părințĭ m'am despărțitŭ
Ca și ceriulŭ de pămêntŭ;
Când de-acasă am plecatŭ
Diua bună mi-am luatŭ
Dela frunda cea de fagĭ
Dela frații mei cei dragĭ;
Dela firulŭ celŭ de iérbă,
Dela maica mea cea dragă;
Dela grădina cu bradĭ,
Dela ai mei iubițĭ frațĭ;
Dela grădina cu florĭ,
Dela dulcele surorĭ;
Dela firŭ de busiocŭ,
Dela feciorii din jocŭ;
Dela firŭ de tămâiță,
Dela fetele drăguțe;
Dela stele, dela lună,
Dela neamurĭ dimpreună.
Eu când am eșitŭ din satŭ
Ochii mei au lăcrimatŭ
Și din gur'am cuvêntatŭ:
Rĕmâi alŭ meu iubitŭ satŭ,
N'am nĕdejde de 'nturnatŭ,
Nicĭ în tine de umblatŭ;
Rĕmâi tu iubită țéră,
De- așĭ trăi sĕ te calcŭ éră.
Sciu eu bine c'oiu veni
Décă trei anĭ oiu sluji.
Dér trei anĭ e vreme lungă,
Cine póte s'o ajungă!
Și pe-atuncea de oiu veni
Fórte tare-oiu bĕtrâni,
La nime n'oiu trebui.
Eră mândr'așa dicea:
Nu te tare supĕra
Că orĭ când vei înturna
De-ai fi negru ca tina
Dragŭ mi-i fi ca inima.
Mândruliță, mândra mea,
Adă mâna și mĕ iértă
Și-mĭ poftesce bine odată,
Că mergŭ mândră dela tine
Și mĕ ducŭ în țerĭ streine.
Rĕmâi, mândră, sănĕtósă
Ca și flórea cea frumósă.
Și mergŭ și eu sănĕtosŭ
Ca și-unŭ roșmarinŭ frumosŭ,
Când 'lŭ suflă vêntu'n josŭ.
Umple casa de mirosŭ.
Câtŭ mĕ uitŭ cu-ai mei ochiuțĭ
Nu vĕdŭ ómenĭ cunoscuțĭ;
Câtŭ mĕ uitŭ cu ochii mei
Nu vĕdŭ ómenĭ de ai mei
Numai totŭ pădurĭ și spinĭ
Fețe de ómenĭ streinĭ;
Numai frunda și iérba
Ce este în tótă lumea.
Și-așa 'mĭ vine câte unŭ plânsŭ.
Că prin ce țerĭ am ajunsŭ.
Jelui-m'așĭ jălui
De toțĭ munții s'ar clăti,
Văile s'ar turbura
Petrele s'ar despica.
Așa'mĭ vine câte-odată
Sĕ mĕ suiu pe munțĭ ou piétră
Sĕ'nvĕrtescŭ ochițiĭ rótă
Sĕ mĕ uitŭ în lumea tótă;
Câtŭ e de susŭ la rĕsăritŭ
Câtŭ e de josŭ la sfințitŭ
Nu sciu unde amŭ venitŭ;
Dér mĕ rogŭ luĭ Dumnedeu
Sĕ-mĭ arate drumulŭ meu.
Vină dragă turturea
Și mĕ dù în țéra mea!

*

Cântă cucu'n vêrfŭ de nucŭ
Vine vremea sĕ mĕ ducŭ;
Și pupaza pe tulpină
Sĕ mai ședŭ o sĕptĕmână.
Așa-mĭ cântă de plăcutŭ
Deși-mĭ cântă sĕ mĕ ducŭ,
Că porunca cătănéscă

ţei are valóre mai înainte de tóte cuvêntulŭ lui *Göcthe*: *„Meritulŭ celŭ mai mare alŭ omului fără îndoélă rĕmâne acela décă elŭ stăpânesce pe câtŭ numai se póte împrejurările şi se lasa pe câtŭ se póte de puţinŭ a fi stăpânitŭ de ele.“ Ajută-ţi însu-ţi* e primulŭ postulatŭ în orĭ ce pericolŭ şi grijă. Numai celŭ ce împlinesce acestŭ postulatŭ, are dreptŭ a pretinde ajutorulŭ lui Dumnedeu şi alŭ ómenilorŭ.

Décă amŭ făcutŭ la timpŭ totŭ ce e posibilŭ de-a face prudenţei omenescĭ, atuncĭ putemŭ aştepta în linişte sosirea evenimentelorŭ. Când se întêmplă ceea de ce ne-amŭ temutŭ, atuncĭ n'avemŭ sĕ ne facemŭ împutărĭ şi nu ni-le potŭ face nicĭ alţii. E fórte convenabilŭ pentru liniştea nóstră sufletéscă, décă în casurĭ, în carĭ nu putemŭ conta cu tótă siguranţa la mĕsurile nóstre, ne pregătimŭ şi pentru casulŭ celŭ mai estremŭ. Sĕ ne punemŭ întrebarea: şi décă în' adevĕrŭ ceea ce e de temutŭ se va întêmpla, ce ar fi óre atuncĭ? Décă ne vomŭ da rĕspunsŭ la acéstă întrebare cu obiectivitatea recerută, atuncĭ în cele mai multe casurĭ vomŭ afla, că nu rĕulŭ e ceea ce ni-se pare atâtŭ de înspăimêntătorŭ, ci mai multŭ închipuirea, că ce vorŭ dice ómenii la aceea.

Firesce, că vorbele ómenilorŭ suntŭ unŭ felŭ de consciinţă esternă, care adesea torturéză mai multŭ i-a cea internă; noi nicĭ nu pretindemŭ ca cineva sĕ se arate indiferentŭ faţă cu acéstă consciinţă esternă, pentru-că acésta ar însemna a nu pune preţŭ destulŭ pe onórea sa; însĕ e cu totulŭ altceva a nu fi indiferentŭ faţă cu opiniunea lumei şi cu totulŭ altceva a fi sclavulŭ ei. Celŭ ce de frica vorbelorŭ ómenilorŭ se reţine a comite o faptă neonestă, acela face bine; celŭ ce însĕ de aceeaşĭ frică se obţine a face ceva folositorŭ şi necesarŭ, acela nu lucră cu minte şi se mai face încă culpabilŭ şi de o laşitate degrădătóre. Órecine d. e. care a ajunsŭ în referinţe materiale precarie, ar vré bucurosŭ sĕ se restrîngă, — *dér ce vorŭ dice ómenii la acésta?* Altulŭ, după ce din încăpăţinare órbă de principii a ajunsŭ în încurcătură, ar vré bucurosŭ sĕ se re'ntórcă, — *dér ce vorŭ dice ómenii la acésta?* Unulŭ mai bine se ruinéză de totŭ, celalaltŭ mai bine servesce unei cause rele, decâtŭ sĕ se ridice mai pe susŭ de vorbele ómenilorŭ. Nu e óre acésta o nebuniă de legatŭ?

Indoită nebuniă e acésta, pentru-că opiniunea publică nicĭ nu pretinde dela noi astfelŭ de sacrificii şi nicĭ nu ne e recunoscĕtóre pentru acésta, de-órece orĭ ce s'ar dice, opiniunea publică nu e aşa próstă, cum se pare. Unŭ bărbatŭ d. e. care, ca sĕ preîntimpine ruina averei sale, îşĭ reduce la timpŭ menagiulŭ casei sale, va fi póte privitŭ peste umĕrŭ de vre-o câţĭva parveniţĭ bogaţĭ, însĕ neghiobĭ, dér toţĭ cei bine simţitorĭ şi înţelepţĭ — şi totuşĭ aceştia suntŭ carĭ dau tonulŭ opiniunei publice, — îlŭ vorŭ stima cu atâtŭ mai multŭ.

Nu e numai poltroneria, care ne intimidéză pré multŭ prin vorbele omenilorŭ, ci şi îngâmfarea, vanitatea şi egoismulŭ. O mulţime de grijĭ ne apasă cu atât mai multŭ, cu câtŭ suntemŭ mai orgolioşĭ, mai vanĭ, cu unŭ cuvêntŭ mai iubitorĭ de noi înşine.

Repeţimŭ aci regulele principale întru tractarea grijilorŭ:

Pentru omulŭ cuminte esistă numai o grijă activă. Grija pasivă, ca pasiune, e nedémnă de noi şi o nebuniă.

A esamina bine şi liniştitŭ orîce grijă şi a căuta în ce stă ea, şi décă amŭ aflatŭ mijlócele pentru abaterea rĕului ameninţătorŭ, a ne pune la lucru energicŭ, fără nicĭ o întârdiere.

A nu conta prea multŭ pe întêmplărĭ favorabile şi pe ajutorulŭ ómenilorŭ, ci a-şĭ ajuta însu-şĭ.

Sĕ n'avemŭ frică de sclavĭ faţă de vorbele ómenilorŭ.

A se familiarisa cu ideia: şi décă acum se va întêmpla chiar o catastrofă, ce avemŭ sĕ facemŭ?

E musai sĕ se'mplinéscă.
Dice cucu dintr'o crangă,
Rĕmasŭ bunŭ, tată şi mamă,
Dice cucu'n merĭ cu florĭ
Rĕmasŭ bunŭ, fraţĭ şi surorĭ,
Dér mândra aşa'mĭ dicea:
Tu te ducĭ şi eu rĕmâi
Cu cine sĕ mĕ mângâi?
— Mângăe-te, mândră bine
Că mai suntŭ în satŭ ca mine.
— Potŭ fi feciorĭ pe câtŭ fagĭ
Décă mie nu mi-sŭ dragĭ;
Potŭ fi feciorĭ pe câtŭ frunde
Décă nu sŭ de-a mele buze;
Potŭ fi dela frundă'n susŭ
Décă dumniata te ai dusŭ.
Cum te ducĭ tu supăratŭ
Ca şi-unŭ rosmarinŭ uscatŭ,
Şi eu rĕmâi supĕrată
Ca şi frunda cea brumată.
— Poţi fi, mândră, supĕrată
Că ţi-amŭ fostŭ drăguţŭ odată
Şi de-oiu trăi
I'ar ţi-oi fi
Nu te tare jălui.

Ve eţia inferiară.

Culese de: Livia M.

ECONOMIA.

Cum putemŭ ajunge la pomĭ mulţĭ şi bunĭ?

II.

Pentru a cultiva cineva pomĭ din sĕmênţă, are trebuinţă de sĕmênţe şi de pămêntŭ, de locŭ, unde sĕ le sémene, apoi trebue sĕ scie, care semênţe, când şi cum are de a-le sĕmêna? Aceste tóte le póte sci cetindŭ următórele:

a) Sĕmênţe de póme putemŭ câştiga, décă ne-omŭ deprinde a nu arunca simburii din pómele, ce le mâncămŭ, ci i-omŭ aduna la unŭ locŭ. In fiă-care casă ar trebuì sĕ fiă unŭ locŭ potrivitŭ, o ólă, orĭ vre-unŭ vasŭ, în care toţĭ ai casei, când mănâncă póme, sĕ pună sĕmênţele acolo, nu sĕ le arunce josŭ, după cum li-e nĕravulŭ, orĭ a-le chiar mânca. La lucrulŭ acesta trebue îndatinaţĭ şi copiiĭ, chiar şi servitorii.

Pe calea acésta amŭ puté aduna fórte multă sĕmênţă. Apoi tómna, când facŭ ómenii noştri oţetŭ din mere şi pere pădureţe, potŭ aduna din monturĭ fórte mulţĭ şi bunĭ simburĭ. Aceia suntŭ fórte bunĭ de sĕmĕnatŭ, décă suntŭ negri, că atuncĭ suntŭ copţĭ. Altcum putemŭ sĕmĕna simburii aceia şi fără dea-i alege din monturĭ, va sĕ dică îi putemŭ sĕmĕna cu monturĭ cu totŭ, adecă cu merele orĭ perele pisate, ce rĕmânŭ în teascŭ după stórcerea oţetului. Ba încă lucrulŭ acesta pare a fi şi mai bunŭ şi mai naturalŭ, că miedulŭ acela de póme sdrobite servesce simburilorŭ dreptŭ gunoire, ér nouĕlorŭ plante dreptŭ nutremêntŭ. Simburii osoşĭ, cum suntŭ cei de piersecă, prună, caise şi nucĭ se sémĕnă aşa cu totulŭ, fără de a se sparge adecă scórţa cea tare, osósă. Ba prunele ar fi bine sĕ le punemŭ chiar cu totulŭ în pămêntŭ, când suntŭ cópte, că altcum sĕmênţele lorŭ rarŭ rĕsarŭ cum amŭ dori. Au lipsă de umedélă multă până se umflă adevĕrata sĕmênţă, de crépă scórţa cea osósă, ér umedéla aceea nimicŭ nu li-o dă în modŭ aşa îndestulitorŭ, ca însa-şĭ pruna, adecă scórţa prunei.

Invĕţătorulŭ va da sfatŭ şi poruncă elevilorŭ, sĕ adune toţĭ cu micĭ cu marĭ, fete şi feciorĭ, toţĭ simburii din pómele, ce le mănâncă, şi sĕ-i aducă la şcólă, unde elŭ îi păstréză până la timpulŭ sĕmênatului. In lipsă de alte sĕmênţe şi fiindcă învĕţătorulŭ în totŭ anulŭ are lipsă de mai multă sĕmênţă, decâtŭ alţii, se póte şi elŭ folosi de monturĭ dela teascŭ, din carĭ apoi copiiĭ cu mânuţele lorŭ cele micĭ, şi ei mulţĭ fiindŭ, îndată potŭ alege sĕmênţa, de nu ar voì sĕ o sémêne nealésă.

Punêndŭ casulŭ, că în cutare comună póme nu suntŭ şi decĭ nu au de unde-şĭ aduna sĕmênţă, ni-o procurămŭ din locurĭ unde se află, chiar din boltele de sĕmênţe, orĭ dela grădinarĭ. Dér lucrulŭ acesta îlŭ putemŭ ocoli bine, că atâta sĕmênţă, de câtŭ avemŭ lipsă, putemŭ noi aduna. Eu în Rodna neavêndŭ sĕmênţă de pomĭ, am cerutŭ sfatŭ dela cunoscutulŭ botanicŭ, d lŭ cavalerŭ de Porcius. D-sa mi-a datŭ o cotarcă de mere pe carĭ le împărţii elevilorŭ de le mâncară înaintea mea, şi îndată ajunsei la sĕmênţa trebuitóre. Totŭ asemenea îmĭ dete şi părintele Domide, că merele erau scumpe şi copiiĭ nu prea căpătau banĭ sĕ-şĭ cumpere, ér eu aveam lipsă mare de sîmburĭ chiar atuncĭ, temêndu-mĕ, că va îngheţa pămêntulŭ şi voiu rĕmâné cu straturile făcute, dér góle.

Din pere pădureţe mai putemŭ scóte simburii şi aşa, că le lăsămŭ de se mălăeţéză, apoi le frecămŭ în mână într'unŭ vasŭ cu apă. Sĕmênţa tótă se adună pe fundulŭ vasului; apoi ce sĕmênţă-i aceea, de care sĕ totŭ cauţĭ! — Bună, plină, cu putere de încolţire sigură.

Până adunămŭ sĕmênţa, ne gătimŭ şi loculŭ de sĕmânatŭ, facemŭ adecă straturĭ ca celea în carĭ sĕmênămŭ legume, precum cépă, aiu, morcovĭ, petringei etc. Sĕ scimŭ însĕ unŭ lucru: Stratulŭ pentru sĕmênţă de pomĭ sĕ nu-lŭ facemŭ unde amŭ spartŭ numai acum ţelina, ci unde au fostŭ cultivate măcarŭ unŭ anŭ doi plante de sapă: cucuruzŭ, baraboi, fasole, curechiu, cépă etc.

Loculŭ acela apoi îlŭ curăţimŭ mai întâiu de pietri şi de buruene şi încâtŭ numai este cu putinţă, şi de sêmênţele şi rădĕcinele buruenelorŭ. Curăţitŭ fiindŭ apoi loculŭ, ne punemŭ şi-lŭ săpămŭ bine şi afundŭ, câtŭ de afundŭ numai se póte, chiar de douĕ hârleţe, adecă îlŭ rigolămŭ. Dér décă nu l'amŭ puté rigola, dintr'o causă orĭ alta, atuncĭ totuşĭ sĕ-lŭ săpămŭ celŭ puţinŭ adêncŭ, sĕ-lŭ greblămŭ bine, mĕruntŭ, şi apoi sĕ-lŭ împărţimŭ în straturĭ câte de unŭ metru de late, ér de lungĭ câtŭ voimŭ. Făcute fiindu-ne straturile, apoi facem pe fiă-care stratŭ dealungulŭ câte trei şanţurele, pe lângă sfóră, cam de douĕ degete de adêncĭ. In şanţurelele acele sĕmênămŭ sĕminţele pomilorŭ cu mâna încetŭ, trebue însĕ sĕ ne plecămŭ bine, aşa că degetele sĕ fiă chiar în şenţurelŭ. Altfelŭ ni-le-ar puté bate vêntulŭ de laturĭ ceea ce ar face, ca micile plăntuţe sĕ nu pótă rĕsări rêndurĭ frumuşele, precum trebue sĕ rĕsară.

Sĕmênţele de mere şi de pere le punemŭ cam de 2 degete una de alta, cele de prună şi mai dese, chiar una lângă alta, că nu rĕsarŭ tóte şi decĭ nu ne póte fi frică, că vorŭ fi prea deşĭ. Nucile le punemŭ cam de unŭ latŭ de mână una de alta, sêmburii de piersecă asemenea. Aceste tóte au a se sĕmĕna tómna, când pómele suntŭ bine cópte, fiă câtŭ de târdiu, numai pămêntulŭ sĕ nu fiă îngheţatŭ şi găinĭ şi purcei sĕ nu aibă acolo întrare, că atuncĭ tótă munca ni-a fi zădarnică.

Cireşele şi vişinile încă le sĕmênămŭ chiar aşa, numai nu tómna, ci în driculŭ verei, când ele sunt cŏpte bine, şi nu numai sêmburii sĕ fiă copţĭ, ci totŭ fructulŭ, ér décă după fructulŭ întregŭ ne pare rĕu, atuncĭ sĕmênămŭ numai simburii.

După ce amŭ sĕmênatŭ sĕmênţa de pomĭ în şenţurelele straturilorŭ, apoi tragemŭ peste ele puţinŭ pămêntŭ, dér numai câtŭ sĕ le acoperimŭ, şi sĕ se cunóscă bine şănţurelulŭ. Pe de-asupra putemŭ presăra puţinŭ gunoiu putredŭ, acela ajută multŭ, că în timpŭ de secetă nu lasă a se întări şi a crepa pămêntulŭ pe lângă planta cea tineră. Până a nu astupa însĕ sĕmênţele, e bine sĕ împlântămŭ icĭ colea câte unŭ gătejorŭ, orĭ nueluţă prin şenţurele, ca sĕ scimŭ apriatŭ de unde avemŭ sĕ aşteptămŭ sĕ rĕsară pomii, aceste servescŭ ca semne.

Cu totulŭ altcum se sémênă fragile. Ele se cocŭ véra pe frăgarŭ séu dudŭ şi suntŭ unele negre vineţii, ér altele albe gălbui. Cele dintâiu suntŭ acrişóre, ér cele din urmă dulcĭ, apătóse. Ele când suntŭ cópte, cadŭ de sine de pe frăgarĭ, cu deosebire după plóie. Atuncĭ le adunămŭ şi de voimŭ a scóte sĕmênţă din ele, le punemŭ într'o ólă, unde le ţinemŭ câteva dile de sĕ móie bin.e Atuncĭ le punemŭ într'unŭ blidŭ cu apă şi le spălămŭ bine frecêndu-le în pălmĭ, până ce sĕmênţele cele micĭ se despartŭ, ca maculŭ, de către miedulŭ fructului. Spălarea acésta, în apă curată, o facemŭ până apa s'a turburatŭ. Atuncĭ turburarea o turnămŭ într'o sîtă, prin care trece turburéla, ér sĕmênţele rĕmânŭ în sîtă. De-acolo le luămŭ şi le sĕmênămŭ, — cum amŭ vĕdutŭ, că se sémênă alte sĕmênţe, — orĭ că le lăsămŭ şi în sîtă până se sbicescŭ. Atuncĭ le luămŭ şi le uscămŭ bine şi le păstrămŭ la locŭ svêntatŭ, până avemŭ timpŭ de a-le sĕmêna.

Fragile le mai putemŭ sĕmâna şi aşă, că le culegemŭ şi ne umplemŭ pumnii amêndoi cu ele. Apoi, cu mânile pline de fragĭ, prindemŭ o funiă de câlţĭ, cam ca degetulŭ de grósă, şi o strîngemŭ în mână. Cineva trage de unŭ capĕtŭ alŭ funiei şi astfelŭ se légă sĕmênţele de fune. Funea aceea apoi o îngropămŭ în şănţurelulŭ stratului.

Orĭ cum amŭ sĕmêna însĕ fragile, pe ele în cele dintâiu douĕ sĕptĕmânĭ trebue sĕ le udămŭ în fiă-care di odată, afară de dilele când plouă. Straturile sĕmênate astfelŭ, le lăsămŭ în scirea celui ce pórtă grijă de tótă făptura. Puţine paie însĕ nu strică sĕ împrăşciămŭ peste stratulŭ sĕmênatŭ, că paserile încă sciu sĕ ne facă rĕu, când dau de ce avemŭ acolo. Dér apoi paele trebue luate primăvéra câtŭ ce se duce omĕtulŭ, până a nu rĕsări pomii, că altcum mai târdiu, când prindŭ a rĕsări pomii, toţĭ i-amŭ rupe luândŭ paiele, că ei când rĕsarŭ suntŭ fórte fragedĭ şi frângurii.

Sentinţe şi învĕţăturĭ.

Din carnetulŭ meu, de Moşulŭ.

Iertarea şi uitarea suntŭ rĕsbunarea omului de trébă.

— Ferului sĕ te încredĭ, nu ruginei.

— Décă înveţĭ la tinereţe, escĭ cinstitŭ la bĕtrâneţe.

— Indestularea e bogată masă,
— Când ai casă sigură la vale.

nicĭ-odată nu-ţĭ umble gândulŭ sĕ te urcĭ mai susŭ.

— Banulŭ şi sgârcenia îţĭ aduce lipse şi nĕcasurĭ.

— Munca se îmbărbăteză prin speranţă.

— Cu câtŭ înţeleptulŭ e mai puţinŭ îndestulitŭ cu sine, cu atâtŭ alţii suntŭ mai îndestuliţĭ cu elŭ.

— Ca sĕ se sĕvîrşască unŭ lucru fórte mare, în locŭ de o miiă de mânĭ este de ajunsŭ unŭ capŭ deşteptŭ.

— Inţelepţii se formézā singurĭ.

— De timpuriu te gândesce la bĕtrâneţe, şi lipse, sórele de diminéţa nicĭodată nu lucesce pănă séra.

— Inima, nu judecata lumii onorézā pe omŭ.

— Cea mai dumneḑeéscă învingere, este iertarea.

— Cine rĕmâne modestŭ, nu când e lăudatŭ, ci când este defăimatŭ, acela într'adevĕrŭ este modestŭ.

— Ascultă de vocea inimii tale, ea este clenodiulŭ omului.

— Răbdarea este arta de a spera.

— Pe fiă-care îlŭ trage inima la patria lui.

— Omulŭ, care vrea sĕ lucre cu bunŭ succesŭ, sĕ-şĭ alégă uneltele cele mai bune.

— Norocululŭ, hărnicia şi prilegiulŭ, stăpânescŭ pe ómenĭ, lumea şi timpulŭ.

— Grijile nu aducŭ nimicŭ în bucătăriă.

— Numai spiritul îmbogăţesce corpulŭ.

— Este mai uşorŭ a înăduşi întâia dorinţă, decâtŭ sĕ îndestulescĭ pe tóte cele următóre.

— Cine are pismuitorĭ, are pâne, ér cine n'are duce lipsă.

— Binele grăesce cu vorbe simple şi limpede, rĕulŭ se învĕlue bucurosŭ în enigme.

— Când te cércă sórtea scie de ce-o face, doresce sĕ te sci stăpâni. Tacĭ şi urméză-o.

— Lipsa frânge ferulŭ.

— Cine cumpănesce prea mult, isprăvesce puţinŭ.

— O viéţă nefolositóre, este, ca o mórte timpuriă.

— Cine sémĕnă cu lacrimĭ, va secera bucuriă.

De petrecere.

Unŭ domnŭ era silitŭ sĕ tréćă într'o séră pe-o cale fórte strîmtă, ce ducea pe lângă unŭ rêu, şi fiindcă era cam întunerecŭ a rugatŭ pe unŭ păḑitorŭ de măgarĭ sĕ-lŭ povăţuéscă pe acea cale, că-i va plăti bine. Păḑitorulŭ însoţindŭ pe domnŭ, când se aflau la loculŭ celŭ mai primejdiosŭ ḑise:

— Grijesce bine aici, domnule, că de multe ori, ca şi acum, a fostŭ primejdiosŭ loculŭ acesta pentru măgarii mei..

*

Unŭ bărbatŭ şi o muiere şeḑêndŭ într'o séră la cină începură a se gâlcevi. Muierea din ciudă şi rĕutate a datŭ jumĕtate din carnea ce era pe masă, unui cerşitorŭ care tocmai atuncĭ bătŭ la uşe şi intră.

— Écă primesce acéstă bucată pentru sufletulŭ întâiului meu bărbatŭ, ḑise muierea dândŭ cerşitorului carnea.

Bărbatulŭ vĕḑêndŭ acésta a întinsŭ cerşitorului cealaltă parte din carne, ḑicêndu-i:

— Eu încă îţi dau bucata acésta de carne întru pomenirea muerii mele celei dintêiu.

A doua ḑi bărbatul şi muerea sĕ cer tau înaintea unei bucăţĭ de pâne uscată.

*

Uunŭ mâncătorŭ mare îşi împovorase odată stomachulŭ cu nesce racĭ, aşa de tare, încâtŭ a căpătatŭ sgârciurĭ. Elŭ trimise după doctorŭ, însĕ până a sosi acesta, natura îşi ajută prin vĕrsăturĭ. Doctorulŭ veni şi întrebă pe bolnavŭ, că ce-lŭ dóre! Acesta îi povesti întêmplarea şi sfîrşi cu cuvintele:

— Ce-mi vine cu mirare e. că acésta a fostŭ întâia dată în tótă viaţa mea.

— Ei, şi cum te poţĭ mira d-ta de aşa ceva căcĭ dóră şi băeţii sciu că racii mergŭ pururea îndĕrătŭ.

Altele.

Latinesce.

Unŭ domnŭ călătorindŭ printr'unŭ satŭ şi avêndŭ sĕ mérgă la preotulŭ, dete cu ochii de unŭ bĕtrânŭ semidoctŭ, pe care îlŭ întrebă, că unde locuesce preotulŭ? Semidoctulŭ, care se uita la domnŭ pe de-asupra ochilarilorŭ, după ce îşi luă aerulŭ de omŭ învĕţatŭ, îi arătă o casă coperită cu trestiă, în care locuia preotulŭ, ḑicêndŭ pe latinesce: „*Quartam casam lasam, et quintam cum tresnitum coperitam bagam*“.

*

Chinezii suntŭ tare practicĭ în tóte. In privinta căsătoriilorŭ sĕ scriu despre ei următórele: In Hongkong suntŭ per sóne, carĭ se ocupă eschisive numai cu câştigarea femeilorŭ pe séma Chinezilorŭ avuţĭ. Aceştĭ cumpĕrătorĭ sĕ deosebescŭ de colegii lorŭ din Europa prin aceea, că aceea îndată le cumpĕră, ca apoi după voia lorŭ sĕ dispună peste ele. Acum décă unŭ Chinezŭ avutŭ, pe care sórtea l'a aruncatŭ între barbarĭ, voiesce a sĕ căsători, numai decâtŭ scrie unui omŭ din societatea aceea din Hongkong. Acea epistolă sună cam în următorulŭ modŭ:

„Eu dorescŭ sĕ am o nevastă; sĕ fiă nevinovată, sub 20 de anĭ, şi nu i-a fostŭ iertatŭ încă sĕ lase casa tatălui sĕu. Careia nu i a fostŭ iertatŭ încă sĕ cetéscă nicĭ o carte, sprêncenele sĕ i fiă frumóse. Dinţii sĕ strălucéscă de albĭ, respirarea sĕ aibă unŭ mirosŭ plăcutŭ ca de balsamŭ, care sĕ póte simţi numai în pădurea Iava, vestmintele sĕ i fiă făcute de ţĕsătorii de mĕtasă din Halinching, carĭ locuescŭ pe ţĕrmurii rîului Iauk-tse-kiang“. Ce sĕ ţine de preţŭ, sĕ suie la 38 fonţĭ sterling. Două însĕ costau numai 52 fonţĭ. (După banii noştri 380 frt. şi 520 fl.) Acésta o scie bine însurăţĕlulŭ practicŭ şi chiar de aceea îşĭ aduce două şi apoi pe cea mai frumósă şi-o alege. Pe cealaltă apoi sĕ năzuesce a-o vinde pe sub mâna la cei ce promitŭ mai multŭ şi de multe-orĭ face câştigŭ bunŭ.

Din şcolă.

Invĕţătorulŭ: Ce larmă e aicĭ, ce faceţĭ acolo, fetelorŭ?

Fetele: Nu facemŭ *nimicŭ*, d-le învĕţătorŭ.

Inv: *Nimicŭ?* ce e aceea nimicŭ?

Fetele: Inchide-ţĭ ochii, d-le învĕţătorŭ, şi apoi vei vedea.—

O păcălitură.

Intr'unŭ cupeu de cl. II călĕtoriau mai mulţĭ inşĭ. Intre aceştia era unŭ preotŭ şi mai mulţĭ necredincioşĭ din vremile de aḑĭ. Aceştia vrêndŭ sĕ gluméscă şi sĕ-şĭ facă rîsŭ de preotulŭ, care sta modestŭ într'unŭ colţŭ, l'au întrebatŭ. că în visulŭ patriarchului Iacobŭ, de ce s'au suitŭ şi coborîtŭ ângerii pe scară, că dóră ei au aripĭ şi puteau sbura?

Preotulŭ rĕspunse: în acea nópte au dusŭ îngerii în iadŭ o cétă întrégă de necredincioşĭ asemenea vouĕ; acolo şi-au arsŭ aripile şi după ce într'o nópte nu li-au pututŭ cresce, altele nouĕ, au avutŭ lipsă de scară.

Modernŭ.

In timpulŭ de aḑĭ, décă unŭ tînĕrŭ voiesce a se căsĕtori, mai întêiu întrébă tatălŭ, că: „c i n e e acela?“ După aceea vine mama şi întrébă: „c u m e acela?“ Fata însĕ se mulţămesce a întreba numai, că: „U n d e e acela?“

G. O.

POVEŢE.

Pentru poftă de mâncare Aceia, carĭ n'au poftă de mâncare sĕ ia o supă (ciorbă) făcută în următorulŭ chipŭ: Sĕ se pună puţinŭ untŭ séu untură într'o tigae: apoi sĕ se prăjéscă ceapă, şi când se rumenesce, sĕ turnămŭ supa cu bucăţele de carne. Lăsămŭ sĕ fiarbă două ceasurĭ şi apoi e bună pentru mâncare

*

Cartofii (crumpenile, piciocile) apătoşĭ pentru ca sĕ-i facemŭ făinoşi, trebue sĕ-i punemŭ în apropierea unei sobe încălḑite. Apa din cartofi se evaporéză şi cartofii nu numai, că vorŭ deveni făinoşi, ci vorŭ deveni multŭ mai gustoşi la mâncare.

*

Păstrarea seminţelorŭ. Cum e mai bine de păstratŭ seminţele de sĕmănatŭ, în sacĭ, în cutii, séu în vase de sticlă astupate? Philippe Miller, unŭ învĕţatŭ englesŭ, a strînsŭ o parte din seminţele sale în vase de sticlă bine închise, ér o parte în sacĭ atârnaţĭ într'o odae bine uscată. Primăvara sĕmănândŭ şi din unele şi din altele pe acelaşŭ stratŭ, seminţele din sacĭ au datŭ tóte; cele din vasele de sticlă n'au încolţitŭ de câtŭ una. Doi séu trei anĭ după aceea, semănă rămăşiţa seminţelorŭ, tóte cele din sacĭ au datŭ şi nicĭ una din cele din vase. Seminţele suntŭ fiinţe veţuitóre şi prin urmare au nevoe de aerŭ. Când sacii suntŭ de hârtie e bine sĕ'i împungemŭ cu boldulŭ.

MULTE ŞI DE TOATE.

Ḑiaristica în Elveţia.

In Elveţia aparŭ actualmente 812 ḑiare, cu 250 mai multŭ ca acum 10 anĭ. Suntŭ 300 politice, 68 religióse şi cele-l'alte gazete speciale de bresle. Numai unŭ ḑiarŭ apare deja de vr'o 200 de anĭ, ér 13 suntŭ fondate înainte de anulŭ 1800. Cele mai vechĭ suntŭ: Züricher Freitags Zeitung (gazeta de vinerĭ), fondată aprópe de 1700 şi Neue Züricher Zeitung fondată la 1788. După limbĭ, gaztele elveţiene se împartŭ ast-felŭ: 544 în limba germană, 227 francesă, 23 italiană, 3 nomandă şi 5 în alte limbĭ.

*

Cele ḑece poruncĭ ale tipografului.

1. Sĕ nu vorbescĭ fără a avé causă. 2. Sĕ aibĭ răbdare îndelungată. 3. In timpulŭ lucrului sĕ fi atentŭ la manuscriptŭ şi la casa cu litere. 4 Sĕ nu fumezĭ în timpulŭ lucrului şi mergêndŭ la mâncare, spală-ţĭ bine mânile de prafulŭ de litere, care conţine otravă. 5 Sĕ nu ascultĭ poveştile altora. 6. Sĕ nu părăsescĭ loculŭ tĕu fără causă. 7. Neavêndŭ manuscriptŭ, sĕ-ţĭ împărţescĭ litera. 8. La culesulŭ literelorŭ, cetesce bine rêndurile. 9. Sĕ nu iei parte la convorbirile altora, carĭ nu te privescŭ pe tine, căcĭ o astfelŭ de convorbire te seduce adeseorĭ la certă. 10. Sĕ împlinescĭ cu punctualitate orele de lucru prescrise.

*

Regina spălătoreselorŭ.

Spălătoresele din Parisŭ au alesŭ regina lorŭ pentru anulŭ acesta.

Noulŭ plebiscitŭ a avutŭ locŭ Joia trecută în sala Cafenelei americane.

Societatea spălătoreselorŭ este împărţită în 30 secţii şi fiă-care secţiă 'şĭ alege regina.

Aceste 30 de regine s'au adunatŭ apoi în sala Cafenelei americane, după cum amŭ spusŭ, şi-au proclamatŭ ca regină a reginelorŭ pe d-şóra Eugenia Petit de 31 de anĭ şi spălătorésă în strada Glacière.

Reginele apoi au alesŭ şi o altă suplenintă-regină a reginelorŭ, pentru casulŭ— „dii omen avertant!“ — în care regina s'ar găsi bolnavă în ḑiua în care se va face sĕrbarea suirei ei pe tronulŭ spălătoreselorŭ.

Regina-suplinentă se numeşte d-şóra Ioana Greuxe de 18 anĭ, spălătorésa la spălătoria din St. Jean.

Regina alésă şi suplininta ei suntŭ 2 fete blonde de o frumseţe rară.

Comitetulŭ pentru organisarea serbărilorŭ de încoronare prepară marĭ surprize spălătoreselorŭ.

Comitetulŭ societăţei presei a oferitŭ în acestŭ scopŭ o sumă de 4000 de fr., alte sume vorŭ fi oferite de alte institute din Francia, de ministerulŭ de Interne şi de mulţĭ alţĭ particularĭ.

In timpulŭ republicei écă cum se încoronéză reginele în Francia!

*

Unŭ inelŭ într'unŭ cartofŭ.

In miraculósele istorisirĭ ale reginei Skeraazaade, cunoscute sub numele de „Nuvele arabe“ se cetesce despre unŭ inelŭ alŭ unui sultanŭ séu califfŭ căḑutŭ în mare şi găsitŭ, după cât va timpŭ, în stomaculŭ unui peşte, care fusese servitŭ la masa principelui căruia aparţinea inelulŭ. Unŭ casŭ aprópe asemenea fără califf însĕ, fără pesce, s'a întêmplatŭ de curêndŭ în Connecticut, la Trumbul lângă Brigdepport. Aci, acum unŭ anŭ, fata Milie Burton a perdutŭ inelulŭ sĕu cu unŭ diamantŭ fórte preţiosŭ, pe când se plimba prin grădina sa. Mai în ḑilele trecute la masă printre diferitele bucate, s'a adusŭ şi nisce cartofi copţĭ cu untŭ próspĕtŭ înăuntru. Când Milie tăiă unŭ cartofŭ ca sĕ'lŭ mănânce, găsi inelulŭ ei într'ênsulŭ, care era încă în bună stare. Cum a pututŭ intra inelulŭ în cartofŭ e întrebarea pe care tótă lumea şi o face la Trumbul.

*

Marinimia lui Montesquien.

Renumitulŭ filosofŭ Charles Secondent de la Brede de Montesquien (1689—1755) era peste mĕsură înduratorŭ, neliniştitŭ, binele celŭ făcea sĕ silea a lŭ ascunde, şi numai din întîmplare după mortea lui sĕ descoperiră unele fapte de bine-facere, carĭ merită admirare. Montesquieu se îndatină din timpŭ în timpŭ a cerceta pe sorusa în Marseille. Cu ocasiunea unei ast-felŭ de visite preumblându-se într'o Duminecă séra prin portŭ, unŭ luntraşŭ tînĕrŭ îlŭ învită a face o preumblare cu luntrea pe mare. Montesquieu se înbarcă însĕ observă îndată, că junele nu scie vâsla bine, şi-lŭ agrăi pentru asta.

Matrosulŭ rĕspunse, că e calfă de aurarŭ şi că în Dumineci şi sĕrbătorĭ îşĭ închiriézā luntrea, spre a câştiga ceva bani ca împreună cu ajutorulŭ mamei şi a sorei sale sĕ rĕscumpere pe tatălŭ lorŭ, care prinsŭ de corsarii algeriani, trăia ca sclavŭ în Tetuan.

Montesqieu fŭ mişcatŭ de acéstă naraţiune; sĕ informă mai de aprópe de familia lorŭ, precum şi despre numele tatălui, de stăpânulŭ căruia aparţinea, şi când érăşi veni la ţĕrmure, îşi dete luntraşului punga sa, care cuprindea 16 Luisdorĭ.

După 6 sĕptămâni sĕ reîntórse tatălŭ în mijloculŭ familiei sale la Marseille,

și fŭ fórte uimitŭ când aflà, că eliberarea s'a nu o póte mulțămi la ai sĕi după cum credea. Dér nu fŭ numai rescumpăratŭ, ci provĕdutŭ cu îmbrăcăminte i s-a plătitŭ călĕtoria până în Francia și pe lângă aceste primi și o sumă de 50 Luisdorĭ.

Tinĕrulŭ îșĭ aduse aminte de necunoscutulŭ pe care ilŭ preumblá în luntre și sĕ silea, din tóte puterile spre a-lŭ regăsì, însĕ numai după doi ani ilŭ întâlni pe stradă, și'lŭ rugà a da voiă familiei lorŭ sĕ'șĭ esprime mulțămită față de binefăcĕtoriulŭ nobilŭ. Montesqiueu se prefăcù că nu'lŭ pricepe și dispărù furișându-se prin mulțimea, care se aduna deja în urma lorŭ.

Numai după mórte între hârtiele sale sĕ aflà o notiță despre suma de 7500 francĭ, carĭ au fostŭ trimisă unui bancherŭ din Cadix. Intrebatŭ— acesta rĕspunse, că acéstă suma a fostŭ întrebuințată pentru rescumpărarea unui Marselean numitŭ Robert, unŭ sclavŭ din Tetuan, și numai pe calea acésta apoi prin povestirea familiei sĕ aflà bine-făcĕtorulŭ ascunsŭ.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Februarie. are 28 dile. Germănarŭ.

1893 Dilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele răsare	Sórele apune
Dum.	7 D. Sf. Part. și Luca	19 E. 1 Susana	6. 54	5 32
Lunĭ,	8 Sf. M. Teod. Stratil	20 Eleuter	6. 51	5. 34
Marțĭ,	9 Sf. Nartir Nicefor	21 Eleonora	6. 51	5. 35
Mercurĭ,	10 Sf. M. Haralambie	22 Serb. Petru	6. 49	5. 37
Joi,	11 Sf. Ierem. Viasiu	23 Romana	6. 47	5. 39
Vinerĭ,	12 Sf. P. Meletie Arch.	24 Mathias ap.	6. 45	5. 40
Sâmb.	13 Cuv. P. Martinian	25 Victor	6. 43	5. 41

Bursa de mărfurĭ din Budapesta

din 15 Febr. n. 1893.

Sĕminṭe	Cualitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenescŭ	80	—.—	—.—
Grâu dela Tisa	80	7.95	8.—
Grâu de Pesta	80	7.90	7.95
Grâu de Alba-regala	80	7.90	7.95
Grâu de Bácska	80	—.—	—.—
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.

Sĕminṭe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.35	6.50
Orzŭ	nutrețŭ	60—62	5.10	5.40
Orzŭ	de vinars	62.—	5.50	6.—
Orzŭ	de bere	64.—	6.20	7·40
Ovĕsŭ		39.41	5.60	5.90
Cucuruzŭ	bănăț.	75	4.75	4.80
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruzŭ	"	—	.—	. -
Hirișcă	"	—	4.10	4.35

Prețulŭ pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	46.—	56.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
"	roșiă	64.—	71.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	32.—	32.50
Oleu de in		5.80	6.—
Uns. de porc	dela Pesta	66.—	66.50
"	dela țĕră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	—.—	.—
"	afumată	53.—	54.—
Sĕu		35.—	36.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	22.—	22.50
"	din Serbia în sacĭ	21.50	22.—
Lictarŭ	slavonŭ nou	22.50	23.-
"	bănățenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
"	sĕrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	35.—	37.—
Ceară	de Rosenau	140.	141.
Spirtŭ	brutŭ	13.50	13.75
"	Drojdiuțe de spirt	15.—	15 5

Têrgulŭ de rîmători din Steinbruch. La 3 Febr. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 99.346 capete, la 14 Febr. au întratŭ 431 capete și au eșitŭ 596 rĕmânêndŭ la 15 Febr. unŭ numĕrŭ de 90,184 capete. — Se notézá marfa: *ungurésca* veche, grea dela 59.— până la 51.— cr. marfă *ungurésca* tineră grea dela 55 cr. până la 56— cr., *de mijlocŭ* dela 53— cr. până la 54— cr. *ușóră* dela 50— cr. până la 51— cr. — *Marfă țĕrănéscă* grea dela 50 până la 51— cr. — *de mijlocŭ* dela 50— cr. până la 51— cr. *ușóră* dela 49 cr. până la 50 cr. — *Marfă de România Bákony* de grea dela — cr. până la — cr. transitto mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito ușóră dela — cr. până la—cr. transito dto țepóșă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sĕrbéscă* grea dela 50—51— cr. transito, mijlociă grea dela 50—50½ cr. transito ușóră de la 49—50 cr. Porcii îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu ghindă dela — cr. până a — cr. Cântărițĭ la gară cu 47.

Bursa din Bucurescĭ

din 15 Febr. n. 1893.

Valorĭ	%	cumpĕ
Rentă română perpetuă 1875	5%	100.½
Renta română amortisabilă . .	5%	98.¾
dtto	4%	84.⅛
Renta rom. (rurale convertite)	6%	102.¾
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraș. Bucurescĭ .	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	90.¾
idem idem din 1890	5%	91.¾
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	96.⅜
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	103.—
idem idem	6%	102.—
idem idem	5%	91.¼
Credit Fonc. Urban din Iașĭ. .	5%	81.¾
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr V. N.	278.—
Banca Nation. ult. div. 84.45	500	1656
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	418.
Naționala de asig. ult. div. 36 lei	200	—.
Banca Rom. ult. div. fr. 12.— .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l.	204	151.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. 00	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
20 francĭ aur	—	20.07
Banca Nation. a României .	—	—.—
Scompt.	6%	
Avansurĭ pe efecte	7%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Prețurile cerealelor din piața Brașovŭ.

Din 17 Februarie 1893 n.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă fl.	cr.
1 H. - L.	Grâu cel mai frumos	6	—
"	Grâu mijlociu . .	5	80
"	Grâu mai slabŭ . .	5	—
"	Grâu mestecatŭ . .	4	50
"	Sĕcară frumósă .	3	50
"	Sĕcară mijlociă .	3	30
"	Orzŭ frumosŭ .	3	20
"	Orzŭ mijlociu .	3	—
"	Ovĕsŭ frumosŭ .	2	—
"	Ovĕsŭ mijlociu .	—	—
"	Cucuruzŭ	3	10
"	Mălaiu	3	50
"	Mazĕre	7	—
"	Linte	14	—
"	Fasole	3	50
"	Sĕmênță de inŭ . .	10	—
"	Sĕmênță de cânepă	4	—
"	Cartofĭ	—	90
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	48
"	Carnea de porcŭ .	—	48
"	Carnea de berbece	—	30
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕtŭ	23	—
100 kil.	Sĕu de vită topitŭ	33	—

Cursulŭ la bursa din Viena

din 17 Februarie st. n 1893.

Renta de aurŭ 4%	116.15
Renta de hârtiă 5%	122 75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ - - - - - - - - - -	102.40
dto argintŭ - - - - - - - - -	121.50
Amortisarea datoriei căilorŭ feratede ostŭ ungare (prima emisune·	96 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de Bonurĭ rurale-ungare - - ·	97 50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguréscŭ ·	151 —
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguréscŭ	141.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	99 20
Renta de argintŭ austriacă - - - -	98.85
Renta de hârtiă austriacă - - - -	118.90
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	147.90
Losurĭ din 1860 - - - - - - -	993.—
Acțiunile băncei austro-ungare - -	379 25
Acțiunile băncei de creditŭ austr. ·	—.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. ·	328.—
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - -	5.67
Napoleon-d'orĭ · - - - - - - -	9.61½
Mărcĭ 100 împ. germane · ·	59.17½
Londra 10 Livres sterlinge	120.95

Cursulŭ losurilorŭ private

din 15 Febr. n. 1893.

	cump.	vinde
Basilica . . .	8.—	8.40
Creditŭ	195.—	196.
Clary 40 fl. m. c. . .	57.50	58.50
Navig. pe Dunăre . .	137.—	139.—
Insbruck	25.50	26.50
Krakau	24.—	26·—
Laibach	23.—	23.50
Buda	62.—	—.—
Palffy	57.50	58.50
Crucea roșie austr. . .	18.90	19.40
dto ung. . .	13.75	14.25
dto ital. . .	—.—	—.—
Rudolf . . .	25.—	26.75
Salm . . .	68.—	69.
Salzburg	26.—	27.—
St. Genois . . .	66.—	68.—
Stanislau	38.—	40.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	140.—	142.—
dto 4% 50 .	66.50	68.50
Waldstein . . .	44.—	45.—
Windischgrätz . . .	66.—	—.—
Sĕrbescĭ 3% . . .	39.75	40.20
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	120.50	130.50

Cursulu pieței Brașovŭ

din 18 Februarie st. n 1893.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 50	Vênd.	9 53
Argintŭ românescŭ	"	9 45	"	9.50
Napoleon-d'orĭ	"	9.55	"	9.58
Lire turcescĭ	"	—.—	"	—.—
Seris fonc. „Albina" 6%		—.—	"	—.—
" " " 5%	"	—.—	"	—.—
Imperialĭ - -	"	—.—	"	
Galbinĭ - . .	"	5.58	"	5 62
Ruble rusescĭ - . .	"	—.—	"	—.—
Mărcĭ germane		58.80	"	59 10

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Sosirea și plecarea trenurilorŭ

în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 20 min. diminéța.
Trenulŭ accel.: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 23 min. séra.

2. Dela Brașovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ accel.: 5 óre 15 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenulŭ accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Brașovŭ la Zĕrnescĭ:

Trenulŭ mixtŭ: 9 óre 5 min. diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 13 min. după am.

Dela Brașovŭ la Ch.-Oșorheiu.

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 20 min. diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 50 minute a. m.
Trenulŭ mixtŭ: 3 óre 10 min. după am.

Sosirea trenurilorŭ în Brașovŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne: 8 óre diminéța.
Trenulŭ accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 5 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Brașovŭ:

Trenulŭ accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 6 óre 58 minute séra.
Trenulŭ accel.: 10 óre 17 minute séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Brașovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 6 óre 2 min. diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 1 óră 14 min. după am.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 25 min. diminéța.
Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 32 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 9 óre 25 min. séra.

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Tipografia A. MUREŞIANU.